

fundusze. europejskie

na Mazowszu

**PODSUMOWANIE
STANU WDRAŻANIA
PO KL 2007-2013**

**CO O PROJEKTACH B+R
WIEDZIEĆ TRZEBA**

**FILARY START-UP
ZAKŁADAMY
DZIAŁALNOŚĆ
GOSPODARCZĄ**

**CENTRUM GRAFENU
I INNOWACJI NANOTECHNOLOGII**

**WYWIAD Z PANEM WIESŁAWEM RABOSZUKIEM
WICEMARSZAŁKIEM WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**

WYWIAD

Z PANEM WIESŁAWEM RABOSZUKIEM
WICEMARSZAŁKIEM WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO
str. 4–5

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

NA LATA 2014–2020
str. 6–8

KLASTRY

I ICH WPŁYW NA ROZWÓJ MAZOWSZA
str. 9–10

CO O PROJEKTACH B+R

WIEDZIEĆ TRZEBA
str. 11–12

CENTRUM GRAFENU I INNOWACJI NANOTECHNOLOGII

str. 13–14

REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI

I INTELIGENTNA SPECJALIZACJA REGIONU
str. 15–16

CENTRUM INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII LOTNICZYCH I KOSMICZNYCH

str. 17–18

MULTIBENEFICJENT

DRUKPOL.FLEXO
str. 19–20

WETERYNARYJNE CENTRUM BADAWCZE SGGW

str. 21–22

TRWAŁOŚĆ W PROJEKACH

REALIZOWANYCH W RAMACH
REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
str. 23–24

DZIAŁANIA INFORMACYJNO-PROMOCYJNE W PROJEKCIE

TABLICE INFORMACYJNE
str. 25–26

PROJEKTY TECHNOLOGICZNE

REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2007–2013
str. 27

WSPÓŁPRACA I TRANSFER BADAŃ

MIĘDZY NAUKĄ I GOSPODARKĄ
str. 28–29

PODSUMOWANIE STANU WDRAŻANIA

PROGRAMU OPERACYJNEGO
KAPITAŁ LUDZKI 2007–2013
str. 30–32

UPOWSZECHNIANIE PRODUKTÓW INNOWACYJNYCH

W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
str. 33

KIERUNEK – WŁASNA FIRMA

str. 34–35

ZASADY SPRAWOZDAWCZOŚCI

PO KL
str. 36–37

FILARY START-UP

ZAKŁADAMY DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ
str. 37–39

SZUKASZ
INFORMACJI
JAK POZYSKAĆ
FUNDUSZE
EUROPEJSKIE?

zaczynj
od
Punktu
Informacyjnego

Zapraszamy do kontaktu z Konsultantami Punktów
Informacyjnych Funduszy Europejskich na Mazowszu

infolinia 0801 101 101
tel. 22 542 22 73, 22 542 22 74
22 542 22 77, 22 542 24 38
punkt_kontaktowy@mazowia.eu

www.mazowia.eu
www.fan.mazowia.eu
f /pife.mazowsze

REDAKCJA: Paulina Gutowska-Jarosz, Michał Nędział

WSPÓŁPRACA: Radosław Pituch, Joanna Łupieńska, Karol Ciborowski

PROJEKT, OPRACOWANIE GRAFICZNE: Pracownia C&C, **PRZYGOTOWANIE DO DRUKU, KOREKTA:** www.pracowniac.pl

SKŁAD KOMPUTEROWY: Pracownia C&C, **WYDAWCA:** Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych (MJWPU),
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa, **NAKŁAD:** 10 000 egz.

ISSN 2391-4629

Szanowni Państwo,

w oczekiwaniu na ostateczne zatwierdzenie dokumentów warunkujących uruchomienie środków w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 prezentujemy Państwu zapowiedź nowego RPO WM. W artykule „Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014–2020” znajdziecie Państwo informacje, w ramach jakich priorytetów będą dostępne środki oraz na jakie rodzaje projektów zostaną one przeznaczone. Jednocześnie, tradycyjnie już, prezentujemy beneficjentów, którzy z sukcesem wykorzystali unijne środki. Dzięki realizowanym projektom w ramach RPO WM i POKL województwo mazowieckie przekształciło się w region o silnej i stabilnej pozycji na rynku gospodarczym oraz społecznym. Przez siedem lat realizacji projektów współfinansowanych z EFS na Mazowszu zostało podpisanych 4728 umów o dofinansowanie projektów na kwotę opiewającą na prawie 3 mld zł. Program Operacyjny Kapitał Ludzki umożliwił również uruchomienie 4567 start-upów. Jest to ogromny potencjał gospodarczy do wykorzystania, ponieważ każde z nowo utworzonych przedsiębiorstw oferuje pełen wachlarz usług. O beneficjentach środków europejskich, którzy w ramach projektu realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie urzeczywistnili swoje plany o własnych przedsiębiorstwach, możecie Państwo przeczytać w artykule „Kierunek – Własna Firma”. W tym numerze w dziale RPO WM skupiliśmy się na przedsięwzięciach o wysokim potencjale innowacyjnym. Chcielibyśmy przedstawić Państwu multibeneficjenta środków europejskich spółkę DRUKPOL.FLEXO, która z powodzeniem realizuje kilka projektów w ramach RPO WM 2007–2013, rozwijając swoje usługi i wzmacniając osiągniętą pozycję na rynku gospodarczym.

Bazując na dotychczasowych doświadczeniach, warto już rozpocząć przygotowania do aplikowania o środki dostępne w latach 2014–2020. Punktem wyjścia niech będzie analiza problemów i potrzeb, która pozwoli na stworzenie strategii działania uwzględniającej finansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej. Pamiętajmy, że u podstaw polityki spójności stoi wspieranie obszarów problemowych tak, aby wyrównać dysproporcje rozwojowe pomiędzy regionami członkowskimi. Zatem największe szanse na uzyskanie wsparcia będą miały te projekty, które w jak największym stopniu przyczynią się do wzrostu społecznego i gospodarczego Mazowsza. Podstawą określenia priorytetów i działań w nowym RPO WM na lata 2014–2020 była analiza obszarów problemowych.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z zagadnieniem trwałości projektu. Z pewnością jest ono znane szerokiej grupie czytelników, jednak nadal pojawiają się pytania i wątpliwości, jak właściwie postępować po zakończeniu realizacji projektu. Proszę pamiętać, że głównym założeniem funduszy unijnych jest takie ich wydatkowanie, aby zapewniły trwałe, pozytywne zmiany w gospodarce. Będzie to możliwe, jeśli beneficjenci we właściwy sposób utrzymają osiągnięte rezultaty i efekty.

Chcielibyśmy, aby przedstawieni beneficjenci oraz artykuły merytoryczne do obu Programów Operacyjnych realizowanych na terenie Mazowsza, które prezentujemy na łamach biuletynu „Fundusze europejskie na Mazowszu”, posłużyły Państwu jako źródło motywacji i dobrego przykładu do opracowania strategii rozwoju uwzględniającej aplikowanie o środki.

Życzę Państwu owocnej lektury.

Elżbieta Szymanik

Zastępca Dyrektora ds. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych

O FUNDUSZACH NA MAZOWSZU

– mówi wicemarszałek województwa mazowieckiego Pan Wiesław Raboszuk

Wdrażane fundusze europejskie od 10 lat pomagają modernizować Mazowsze oraz stymulować wzrost gospodarczy regionu. Jak ocenia Pan rozwój województwa na przestrzeni 10 lat członkostwa Polski w UE? Które ze współfinansowanych inwestycji uważa Pan za kluczowe?

Tak, to już od 10 lat unijne pieniądze zmieniają oblicze naszego regionu. Dzięki dotacjom z funduszy europejskich powstały kilometry nowych dróg, zmodernizowano szpitale, szkoły, odnowiono zabytki, zadbane o środowisko, ale przede wszystkim zmienił się sposób myślenia wielu Mazowszan oraz zwiększyła się ich aktywność zawodowa i społeczna. Obecnie jesteśmy już na finiszu realizacji RPO WM oraz PO KL, ale ostateczny bilans środków unijnych na lata 2007–2013 będzie znany dopiero po zakończeniu okresu kwalifikowalności, tj. po 31 grudnia 2015. Samorząd Województwa Mazowieckiego w obecnej perspektywie wspierał głównie projekty w obszarach uznanych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego za problemowe, tj. na obszarach o peryferyjnym położeniu, które dotknięte są takimi problemami jak m.in. wysoki poziom bezrobocia i niski poziom przedsiębiorczości czy słabość infrastruktury drogowo-kolejowej.

Wdrażane przez 10 lat fundusze europejskie pozytywnie wpłynęły na wzrost zatrudnienia, a tym samym na podniesienie standardów życia mieszkańców Mazowsza. Wyniki analizy wpływu środków europejskich w ramach wdrażanych programów operacyjnych pozwalają monitorować sytuację na rynku pracy w województwie mazowieckim i potwierdzają, iż realizacja RPO WM i PO KL pozytywnie wpływa na proces aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym zwłaszcza grup narażonych na wykluczenie: kobiet powracających na rynek pracy po długiej przerwie związanej z macierzyństwem, osób z niepełnosprawnościami, a także po pięćdziesiątym roku życia.

Kolejnym strategicznym dla rozwoju Mazowsza obszarem jest sektor ochrony zdrowia. Z infrastruktury powstałej w wyniku dofinansowania środkami RPO WM w ramach Działania 7.1. łącznie korzysta ponad 400 tys. osób rocznie. Dzięki dofinansowaniu z RPO WM zmniejszyły się różnice w dostępie do wielu świadczeń medycznych. Rozbudowano, przebudowano i zmodernizowano istniejące obiekty infrastruktury ochrony zdrowia w celu dostosowania do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa. Dzięki środkom unijnym rozpoczęła funkcjonowanie pierwsza w Polsce Klinika „Budzik” dla dzieci w śpiączce. Przedmiotowy projekt dotyczy zarówno zakupu aparatów, urządzeń technicznych, jak i dostosowania pomieszczeń oddziału. Mieszkańcom Mazowsza udostępniona została specjalistyczna usługa medyczna, jaką jest opieka nad dziećmi w śpiączce – po raz pierwszy w kraju realizowana w pełnym zakresie. Wyżej wymieniona klinika to jedyna tego typu placówka w Polsce oraz jedna z zaledwie kilku w Europie.

Poza tym dzięki środkom z Unii Europejskiej dofinansowano działania związane z budową i modernizacją infrastruktury dla edukacji. Możliwe było m.in. otwarcie nowych przedszkoli,

komputeryzacja bibliotek oraz wyposażenie pracowni komputerowych w szkołach. Uczelnie z kolei – dzięki unijnym środkom – mogły m.in. rozszerzać swoją ofertę dydaktyczną czy podnosić kwalifikacje kadry akademickiej. Dzięki funduszom strukturalnym dofinansowano ponad tysiąc inwestycji, w ramach których powstawała lub modernizowana była infrastruktura edukacyjna. Dzięki środkom z Unii Europejskiej było również możliwe finansowanie tzw. kierunków zamawianych. Dzięki unijnemu dofinansowaniu nauczyciele mogli np. podjąć studia podyplomowe. Poza tym Unia dofinansowała działania na rzecz kształcenia zawodowego.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego wsparte zostały liczne inwestycje kulturalne oraz inicjatywy turystyczne. W obszarze kultury wsparty został rozwój infrastruktury, m.in. poprzez budowę, rozbudowę lub modernizację budynków i obiektów instytucji kultury. W tym obszarze w ramach dostępnej alokacji dofinansowanie uzyskało 62 projektów, z czego 36 projektów zostało zakończonych. W wyniku realizacji projektów wybudowano lub zmodernizowano 88 obiektów kultury i dziedzictwa, co pozwoliło na przekroczenie zakładanej na 2015 r. wartości docelowej wskaźnika ustalonej na poziomie 55 szt. Zmodernizowano m.in. Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Muzeum Mazowieckie w Płocku, Muzeum Romantyzmu w Opinogórze. W ramach projektów turystycznych w ostatnim czasie powstały nowe trasy pieszo-rowerowe, siłownie zewnętrzne, wyeksponowane zostają najpiękniejsze miejsca regionu.

Kilka miliardów złotych ze środków europejskich Samorząd przeznaczył na projekty wspierające działalność i infrastrukturę badawczo-rozwojową (B+R) na Mazowszu. Warto tutaj wspomnieć o projektach, które poprzez wdrożenie prac badawczych i naukowych mają szczególny wpływ na rozwój polskiej gospodarki i poziom jej konkurencyjności na arenie międzynarodowej. Dofinansowanie z RPO WM otrzymał m.in. nowatorski projekt Instytutu Technologii Materiałów Elektronicznych, który jest pionierskim ośrodkiem badań nad grafenem w Polsce. Dzięki wsparciu finansowemu ze środków europejskich Instytut w ramach projektu „Centrum grafenu i innowacyjnych nanotechnologii – etap I” realizuje działania zmierzające do utworzenia jedyne w kraju specjalistycznego ośrodka wytwarzania grafenu i innych innowacyjnych materiałów o unikatowych cechach, których zastosowanie w branży elektronicznej może zrewolucjonizować rynek.

Także przedsiębiorcy otrzymali zielone światło na podnoszenie konkurencyjności swoich firm poprzez nowe inwestycje, zakup środków trwałych, a także wartości niematerialnych oraz wartości prawnych. Z przedsiębiorcami zawarto 1378 umów na realizację projektów, których kwota przekracza 5 mld zł – z czego 2 mld zł to dofinansowanie RPO WM. Wejście do krajów członkowskich otworzyło dla firm z naszego regionu zagraniczne rynki, a na Mazowsze przyciągnęło kapitał inwestycyjny. Jak widzimy, fundusze zmieniły i zmieniają naszą rzeczywistość na lepsze, powyższe przykłady stanowią niewielki ułamek inwestycji, które udało się zrealizować w ramach minionych okresów programowania, są jednak widocznym

i niepodważalnym dowodem na to, że dzięki uczestnictwu w Unii Europejskiej Polska, a tym samym i Mazowsze stają się konkurencyjne na arenie międzynarodowej i systematycznie zmniejsza dystans do najbardziej rozwiniętych gospodarek świata. Można zaryzykować stwierdzenie, że bardzo wiele tych inwestycji, które zostały zrealizowane lub są w trakcie realizacji, nie mogłoby w tak dynamicznym tempie zaistnieć, gdyby nie nasze członkostwo w Unii Europejskiej. Przynależność do Unii jest pewnego rodzaju gwarantem, stwarzającym większe poczucie bezpieczeństwa inwestorom.

Komisja Europejska w okresie programowania 2014–2020 kładzie szczególny nacisk na wyznaczenie przez regiony kluczowych obszarów rozwoju tzw. inteligentnej specjalizacji. Czym jest inteligentna specjalizacja województwa mazowieckiego i w jaki sposób będzie wspierać realizację założeń strategii Europa 2020?

Inteligentna specjalizacja jest nowym podejściem Komisji Europejskiej do wspierania innowacyjności i konkurencyjności w latach 2014–2020, wynikającym ze strategii Europa 2020. Zakłada, że konkurencyjność regionu może być wzmocniona i utrzymana poprzez koncentrację zasobów wiedzy na ograniczonej liczbie priorytetów gospodarczych. Jest to więc narzędzie koncentracji środków i określenia wspólnego kierunku dla działań proinnowacyjnych realizowanych przez różne podmioty, na różnych szczeblach, także przy udziale kapitału prywatnego. Konieczność określenia inteligentnej specjalizacji jest jednym z warunków wstępnych nałożonych przez Komisję Europejską na regiony ubiegające się o środki na wspieranie innowacyjności. Mając na uwadze wytyczne Europy 2020, należy koncentrować się na szukaniu własnych, wyjątkowych obszarów, które będą wspierane w obecnej perspektywie. Województwo stawiać ma na wykorzystanie mocnych stron i przewag konkurencyjnych regionu oraz potencjału do osiągnięcia doskonałości. Przy wyborze inteligentnej specjalizacji niezwykle ważny jest sam proces, a poszczególni interesariusze i przedsiębiorcy zajmujący się innowacjami powinni w regionie odgrywać w tym procesie wiodącą rolę. Strategia inteligentnej specjalizacji ma się przyczynić do zbudowania przewagi konkurencyjnej regionu w oparciu o potencjały naukowy i gospodarczy oraz stworzenia sieci współpracy pomiędzy sferami nauki i biznesu. Ma to zapewnić spójność podejmowanych działań oraz stworzyć właściwe ramy dla rozwoju innowacyjności w regionie.

Województwo mazowieckie, podczas spotkań roboczych z przedstawicielami środowiska biznesu, nauki i instytucjami wsparcia, wypracowało „funkcjonalne” podejście do specjalizacji. Zrezygnowano z zawężania specjalizacji do zamkniętego katalogu branż lub technologii. Określono cztery obszary tematyczne: bezpieczna żywność, inteligentne systemy zarządzania, nowoczesne usługi dla biznesu i wysoka jakość życia. Takie szerokie podejście odzwierciedla wysokie zróżnicowanie gospodarcze i naukowe Mazowsza. Na kolejnym etapie prac zakłada się powołanie grup roboczych, których zadaniem będzie uszczegółowienie każdego z obszarów poprzez wskazanie priorytetowych kierunków prac B+R. W nieco dłuższej perspektywie inteligentna specjalizacja będzie podlegała weryfikacji oraz aktualizacji w oparciu o zmiany zachodzące w regionalnej gospodarce oraz identyfikowane zapotrzebowanie mazowieckich przedsiębiorców. W przypadku regionalnych instrumentów wsparcia zgodność z inteligentną specjalizacją będzie jednym z kryteriów oceny projektów. Dla niektórych działań i konkursów będzie to warunek konieczny do ubiegania się o dofinansowanie.

W jaki sposób Samorząd Województwa Mazowieckiego będzie wspierał starania przyszłych beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego przy aplikowaniu o środki z funduszy europejskich oraz realizacji projektów w ramach perspektywy finansowej na lata 2014–2020?

Na Mazowszu od 2004 roku nieprzerwanie funkcjonuje 6 punktów informujących o możliwościach pozyskania wsparcia z funduszy europejskich. Wszelkiego rodzaju pomoc, którą świadczą beneficjentom oraz potencjalnym beneficjentom funduszy europejskich punkty informacyjne, cieszy się stale rosnącym zaufaniem wśród mieszkańców, organizacji i instytucji aplikujących o dofinansowanie realizacji projektów. Mazowiecka sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich udziela średnio rocznie ok. 36 tys. konsultacji, co najlepiej obrazuje profesjonalizm i fachowość konsultantów, ale pokazuje również skalę zapotrzebowania na informację. Dostrzegając te potrzeby oraz chcąc stale podwyższać osiągnięte rezultaty, sieć PIFE rozszerza realizowane działania, wychodząc naprzeciw potrzebom odbiorców funduszy m.in. poprzez wprowadzanie nowych usług doradczych i szkoleniowych. Należy zauważyć, że wraz ze wzrostem świadomości i doświadczenia mieszkańców naszego regionu w obszarze funduszy europejskich zwiększają się również wymagania mieszkańców odnośnie świadczonych usług. Dlatego w perspektywie finansowej 2014–2020 PIFE szczególny nacisk będzie związany z jakością obsługi i informacji np. poprzez usługi związane ze wsparciem w przygotowaniu projektu, doradztwo na etapie realizacji czy rozliczania projektu. Kontynuowana będzie współpraca z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju związana z informacją i promocją z zakresu Narodowej Strategii Spójności, Umowy Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych Programów Operacyjnych, tworząc ogólnokrajowy system. Serdecznie polecam Państwu kontakt z konsultantami mazowieckiej sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich, jako pierwszy krok do skutecznego aplikowania o fundusze Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014–2020.

Czy dziś możemy już określić projekty, inwestycje, które w okresie programowania 2014–2020 będą kluczowe dla dalszego rozwoju województwa?

Podobnie jak w minionych okresach programowania, na listach projektów kluczowych zamieszczane będą przedsięwzięcia o strategicznym znaczeniu dla realizacji Regionalnego Programu, których wdrożenie jest niezwykle istotne z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, zdefiniowanych w „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze”. Nadrzędnym celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyspieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branżach średnio zaawansowanych i zaawansowanych technologii.

Unijne wsparcie to nie tylko wielkie inwestycje czy specjalistyczne projekty, to przede wszystkim realna szansa na poprawę jakości życia mieszkańców Mazowsza. Dlatego ważne, aby inwestycje przełożyły się na stworzenie nowych miejsc pracy, a innowacje były tym, co wyróżni Mazowsze na arenie międzynarodowej.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2014–2020

Dziesiątego kwietnia br. Zarząd Województwa Mazowieckiego przekazał projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020 do Komisji Europejskiej. Ostateczny kształt Regionalnego Programu Operacyjnego będzie wynikiem ustaleń z KE, których celem jest wypracowanie sposobu jak najlepszego zainwestowania środków europejskich na lata 2014–2020.

Podstawą do wyznaczenia głównych obszarów wsparcia dla RPO WM 2014–2020 była przede wszystkim *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze* oraz ustalenia przyjęte w projekcie aktualizowanego *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego*. Przy konstruowaniu założeń dokumentu wzięto również pod uwagę cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz założenia przyjęte w *Strategii Europa 2020* w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego. Głównym celem wyznaczonym w RPO WM 2014–2020 „jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy”. Punktem wyjścia do określenia celów

oraz obszarów wsparcia było przeprowadzenie rzetelnej analizy stanu istniejącego, problemów i potrzeb, a także potencjału województwa mazowieckiego. Efekty analiz zostały zawarte w projekcie RPO WM 2014–2020. Program zakłada dalsze wzmacnianie potencjałów poprzez wzrost gospodarczy oparty na przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy, a także zrównoważonym rozwoju zasobów regionalnych. Jednocześnie podejmowane działania mają kompleksowo przyczynić się do efektywnego wykorzystania kapitału ludzkiego poprzez przedsięwzięcia na rzecz włączenia społecznego i edukacji mieszkańców Mazowsza oraz poprawy jakości usług świadczonych przez administrację publiczną – regionalną i lokalną.

Alokacja przeznaczona na realizację Programu wynosi ponad 2 mld EUR. Nowością w perspektywie 2014–2020 jest dwufunduszowość. Dotychczas całość środków pochodziła z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w ramach którego finansowane były projekty inwestycyjne i infrastrukturalne. W ramach RPO WM 2014–2020 dostępne będą środki zarówno z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), jak również z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w ramach którego finansowane będą projekty „miękkie” – głównie doradcze i szkoleniowe. Większą część funduszy zarezerwowano na inwestycje. Do dyspozycji wnioskodawców z EFRR jest łącznie 1 544 686 317 EUR, natomiast z EFS 545 153 521 EUR. Środki będą wydatkowane w ramach dziewięciu priorytetów:

- I. Innowacyjność i przedsiębiorczość
- II. Wzrost e-potencjału Mazowska
- III. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
- IV. Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu
 - V. Rozwój regionalnego systemu transportowego
 - VI. Rozwój rynku pracy
- VII. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
- VIII. Edukacja dla rozwoju regionu
 - IX. Pomoc Techniczna.

Podobnie jak w poprzednich latach, pierwsza Oś Priorytetowa została zarezerwowana dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrostu poziomu innowacyjności mazowieckich firm. Priorytet I *Innowacyjność i przedsiębiorczość* będzie w całości finansowany z EFRR, a na realizację działań przeznaczono 476 489 521 EUR, co stanowi aż 23% łącznego wsparcia w ramach RPO WM 2014–2020. Ze wsparcia będą mogli skorzystać głównie przedsiębiorcy realizujący projekty inwestycyjne oraz badawczo-rozwojowe na terenie województwa mazowieckiego. Wspierane będą również projekty jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu, które finalnie wspierać będą mazowieckich przedsiębiorców. O środki unijne będą mogły również ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego w celu przygotowania terenów inwestycyjnych oraz promocji gospodarczej regionu.

W ramach drugiej Osi Priorytetowej *Wzrost e-potencjału Mazowska* przeznaczono łącznie 153 599 843 EUR z EFRR, co stanowi 7% łącznej alokacji zarezerwowanej dla Programu. Środki przeznaczone są zarówno dla przedsiębiorców, jak również podmiotów publicznych. Przeprowadzone analizy wskazują, że mazowieckie firmy są dostatecznie wyposażone w podstawową infrastrukturę informatyczną, w tym przede wszystkim w komputery, posiadają również dostęp do internetu. Wsparcia wymaga jednak rozwój zaawansowanych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Dlatego w ramach drugiej Osi Priorytetowej

Podejmowane działania mają kompleksowo przyczynić się do efektywnego wykorzystania kapitału ludzkiego poprzez przedsięwzięcia na rzecz włączenia społecznego i edukacji mieszkańców Mazowska oraz poprawy jakości usług świadczonych przez administrację publiczną – regionalną i lokalną.

dofinansowane zostaną przede wszystkim projekty mające na celu wdrożenie w przedsiębiorstwach nowoczesnych technologii ICT, mobilnych systemów zapewniających stałą łączność przedstawicieli firmy z centralą oraz modelu tzw. „chmury obliczeniowej”. Model ten polega na przechowywaniu, prze-

tworzaniu i wykorzystywaniu danych, do których dostęp uzyskuje się przez sieć WWW na znajdujących się w innej lokalizacji komputerach dostawcy usług. Przedsiębiorcy będą mogli uzyskać wsparcie na wdrożenie systemów klasy ERP do zarządzania przedsiębiorstwem, CRM do zarządzania relacjami z klientem oraz SCM do zarządzania łańcuchem dostaw. Podmioty publiczne będą mogły otrzymać wsparcie na zwiększenie dostępności i jakości e-usług dla obywateli.

RPO WM 2014–2020 zakłada dalsze wzmocnienie potencjałów poprzez wzrost gospodarczy oparty na przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy, a także zrównoważonym rozwoju zasobów regionalnych.

W ramach trzeciej Osi Priorytetowej *Przejście na gospodarkę niskoemisyjną* zarezerwowano 255 015 484 EUR z EFRR, co stanowi 12% łącznego wsparcia.

W ramach tych środków będzie można ubiegać się o wsparcie na inwestycje związane z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z budową oraz modernizacją sieci dystrybucyjnych. Zakres wsparcia obejmuje również projekty z zakresu kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych oraz zmniejszenie energochłonności małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach Osi wspierane będą także inwestycje z zakresu niskoemisyjnego transportu publicznego oraz pieszo-rowerowego, a także wymiana oświetlenia ulicznego na niskoemisyjne.

W ramach czwartej Osi Priorytetowej poświęconej *Gospodarce przyjaznej środowisku i społeczeństwu* przeznaczono 222 951 908 EUR z EFRR, co stanowi 11% łącznego wsparcia. Ten obszar będzie łączył ze sobą działania z zakresu ochrony środowiska, kultury, zdrowia, rozwoju obszarów miejskich, a wszystko to dla rozwoju gospodarczego regionu oraz poprawy jakości życia mieszkańców Mazowska. O wsparcie będą mogły ubiegać się zarówno podmioty publiczne, jak również prywatne. Projekty realizowane w ramach Priorytetu IV będą dotyczyły działań mających na celu:

- zapobieganie katastrofom naturalnym i minimalizowanie ich skutków;
- zmniejszenie ilości odpadów składowanych na Mazowszu;
- zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług komunalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego;
- poprawę systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego;
- poprawę jakości i dostępności do infrastruktury ochrony zdrowia;
- rewitalizację przestrzeni miejskiej i wiejskiej ukierunkowanej na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

W ramach piątej Osi Priorytetowej *Rozwój regionalnego systemu transportowego* zarezerwowano 436 629 561 EUR z EFRR, co stanowi 21% łącznego wsparcia. Jest to drugi pod względem wielkości alokacji priorytet. Na wsparcie finansowe mogą liczyć przedsięwzięcia, które w bezpośredni sposób przyczynią się do poprawy jakości infrastruktury i spójności sieci drogowej z układem dróg krajowych, przede wszystkim z siecią TEN-T. Wspierane będą przedsięwzięcia, których rezultatem będzie poprawa parametrów technicznych dróg, zwiększenie m.in. nośności

i przepustowości. Nacisk zostanie położony na kompleksowy charakter projektów. Oprócz podstawowej infrastruktury beneficjenci powinni uwzględnić również elementy infrastruktury towarzyszącej, przede wszystkim w zakresie ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa uczestników ruchu, także niezmotoryzowanych. O środki na rozwój regionalnego systemu transportowego będą mogły ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego będące zarządcami poszczególnych kategorii dróg.

W ramach szóstej Osi Priorytetowej *Rozwój rynku pracy* zarezerwowano 161 096 166 EUR z EFS, co stanowi 8% łącznego wsparcia. Projekty realizowane w ramach szóstej Osi Priorytetowej będą miały charakter stricte nieinfrastrukturalny. Będą przyczyniały się do zapewnienia dostępu do zatrudnienia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, w tym m.in. długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym oraz kobietom. Chodzi tu głównie o udzielanie wszelkiej pomocy doprowadzającej do reaktywacji zawodowej, takiej jak pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji, zwiększaniu umiejętności, a także wspieranie samozatrudnienia.

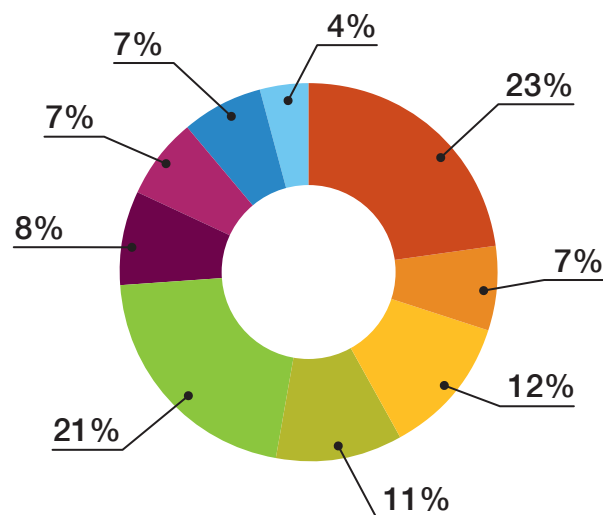
W ramach siódmej Osi Priorytetowej *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem* zarezerwowano łącznie 155 821 626 EUR z EFS, co stanowi 7% łącznego wsparcia. Głównym celem będzie walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Projekty będą mogły realizować właściwie wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych, które będą skutecznie wykorzystywać środki finansowe na aktywizację osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem. Jednym z ważniejszych elementów zaplanowanej interwencji jest wspieranie tworzenia i rozwijania podmiotów ekonomii społecznej.

W ramach ósmej Osi Priorytetowej *Edukacja dla rozwoju regionu* zarezerwowano łącznie 153 274 638 EUR z EFS, co stanowi 7% łącznego wsparcia. Podejmowane działania będą miały na celu przede wszystkim wspieranie procesów zbliżających edukację do wymogów stawianych przez rynek pracy głównie w kształceniu zawodowym. Elementy niniejszego podejścia zastosowane są również w kształceniu ogólnym. Istotne znaczenie mają także inwestycje w edukację przedszkolną, zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej. Projekty będą przyczyniać się do:

- wzrostu dostępności do edukacji przedszkolnej i wzmocnienia kształcenia ogólnego;
- wsparcia kształcenia i szkolenia osób dorosłych;
- wzmocnienia kształcenia zawodowego młodzieży.

Środki w ramach dziewiątej Osi Priorytetowej *Pomoc Techniczna* przeznaczone są na zapewnienie prawidłowego i efektywnego wdrażania funduszy UE. Wsparcie w ramach pomocy technicznej kierowane jest do instytucji zaangażowanych w proces programowania i zarządzania. Środki przeznaczone są w głównej mierze na wsparcie procesów wdrażania i programowania RPO WM, poprawę kwalifikacji pracowników oraz działania informacyjno-promocyjne.

PROCENTOWY UDZIAŁ ŚRODKÓW NA POSZCZEGÓLNE OSIE PRIORYTETOWE REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2014–2020.

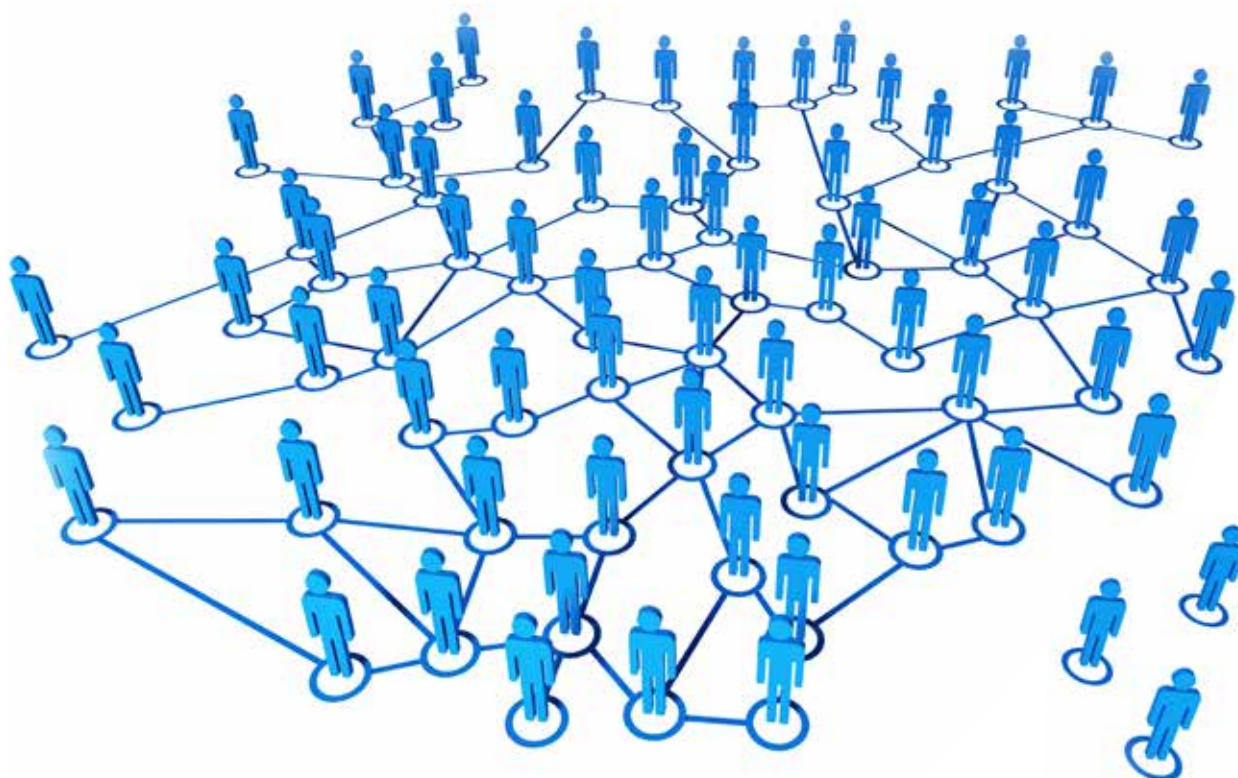

- I. Innowacyjność i przedsiębiorczość
- II. Wzrost e-potencjału Mazowsza
- III. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
- IV. Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu
- V. Rozwój regionalnego systemu transportowego
- VI. Rozwój rynku pracy
- VII. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
- VIII. Edukacja dla rozwoju regionu
- IX. Pomoc Techniczna

KLASTRY

I ICH WPŁYW NA ROZWÓJ MAZOWSZA

Perspektywa finansowa wdrażana w latach 2014–2020 będzie stanowić dobry czas dla inicjatyw biznesowych określanych jako klastry. Warto z tego powodu bliżej przyjrzeć się funkcjonującym organizacjom oraz przedstawić prognozę ich rozwoju. Porozumienia klastrowe stanowią doskonałe platformy do nawiązania właściwej kooperacji – zarówno dla przedsiębiorstw, jednostek naukowych, jak również instytucji otoczenia biznesu.

Definicja klastra

Według Michaela Portera – światowej sławy eksperta w dziedzinie strategii organizacji i konkurencji – klastery jest geograficznym skupiskiem wzajemnie powiązanych firm, jednostek naukowych, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji w poszczególnych dziedzinach konkurujących między sobą, ale również współpracujących. Jednocześnie Peter Doeringer (profesor ekonomii, prodziekan na Wydziale Uniwersytetu w Bostonie) oraz David T. Terkla, (profesor ekonomii, prodziekan na Liberal Arts College, wykładowca na Uniwersytecie Massachusetts w Bostonie) przedstawiają klastery jako koncentrację sektorów przemysłu, które dzięki wspólnej lokalizacji na danym obszarze osiągają wyższy poziom wydajności. Jak widać z powyższych założeń – klastery ma na celu stymulowanie działalności innowacyjnej poprzez promowanie intensywnych kontaktów, korzystanie ze wspólnego zaplecza technicznego, wymianę wiedzy i doświadczenia. Takie działania w znaczny sposób przyczyniają się do zwiększonego transferu technologii oraz wzmocnionych działań informacyjnych mających na celu utworzenie trwałej sieci powiązań pomiędzy przedsiębiorcami. Klastery

posiada swojego koordynatora, czyli instytucję stworzoną do reprezentowania członków klastra na zewnątrz, wskazywania interesów biznesowych członków oraz zarządzania relacjami. Do najważniejszych cech klastra zalicza się:

- koncentrację przestrzenną, czyli odpowiednio bliskie położenie;
- pokrewieństwo sektorowe odnoszące się do technologii, klientów lub dostawców;
- możliwość współpracy z sektorem publicznym, w szczególności jednostkami naukowymi;
- dobrowolność przynależności, gdzie powiązania mają charakter nieformalny, a członkowie zachowują swoją niezależność.

Klastery w biznesie

W praktyce oznacza to, że klastery jest formą współpracy, czyli dobrowolnym porozumieniem określonym i zdefiniowanym poprzez umowę cywilnoprawną akceptowaną przez wszystkich członków. Konkursy o dofinansowanie wspierające utworzenie oraz rozwój powiązań klastrowych wymagają, aby lider porozumienia działał nie dla zysku, a w przypadku jego wypracowania – powinien przeznaczyć go na cele statutowe. Ten wymóg wiąże się więc z pojęciem

„not for profit” i oznacza, że takową rolę lidera powinna pełnić fundacja, stowarzyszenie lub spółka niedziałająca dla osiągnięcia zysku.

Uczestnikami klastra powinny być przede wszystkim przedsiębiorstwa ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich firm. Ważne, aby w grupie przedsiębiorstw była także firma lub instytucja wiodąca ze względu na swój potencjał gospodarczy lub rynkowy. Pozwala to często na finansowanie początkowego funkcjonowania klastra w okresie, kiedy nie są jeszcze dostępne środki zewnętrzne zdobyte np. w konkursach współfinansowanych z funduszy europejskich lub poprzez zwrotne instrumenty finansowe. Bardzo istotnym elementem jest również wsparcie rozwoju sfery współpracy z jednostkami naukowymi.

Lider klastra docelowo powinien dążyć w swojej działalności do stworzenia „twardej” infrastruktury umożliwiającej swoim członkom prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej oraz szkoleniowej, posiadania wspólnych powierzchni biurowych i przemysłowych lub też zadań mających na celu ekspansję zagraniczną.

Dotychczasowe wsparcie klastrów na Mazowszu w latach 2007–2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007–2013 umożliwił zdobycie dofinansowania na rozwijanie klastrów w ramach *Działania 1.6. Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym*. Założeniem tego działania było m.in. wsparcie projektów mających na celu przygotowanie wspólnego produktu lub usługi oraz ich wprowadzenie na rynek.

W ramach *Działania 1.6.* realizować można było następujące zadania:

- a) rozwój i tworzenie klastrów o charakterze regionalnym;
- b) doradztwo z zakresu opracowania planów rozwoju klastra;
- c) wspieranie działalności podmiotów prowadzących klastry;
- d) działania promocyjne klastra w celu pozyskania nowych przedsiębiorstw do udziału w klastrze;
- e) wdrażanie i komercjalizacja technologii produktów innowacyjnych.

Zrealizowane projekty przyczyniają się do rozwoju zarówno regionu, jak i samych uczestników inicjatyw klastrowych. O projektach wspierających tworzenie oraz rozwój inicjatyw klastrowych pisaliśmy na łamach biuletynu „Fundusze europejskie dla rozwoju Mazowsza RPO WM 2007–2013” już wcześniej. W poprzednich wydaniach przedstawiliśmy Państwu walory powiązań kooperacyjnych, które przyczyniają się do rozwoju innowacyjnych rozwiązań w województwie mazowieckim („Fundusze europejskie dla rozwoju Mazowsza RPO WM 2007–2013” nr 2/2012). Szczegółowo opisaliśmy również przykład pierwszego na Mazowszu Klastra Owocowo-Warzywnego („Fundusze europejskie dla rozwoju Mazowsza RPO WM 2007–2013” nr 4/2013), którego jednym z podstawowych założeń było utworzenie w swoich strukturach laboratorium, które przyczynia się do efektywnego transferu wiedzy z jednostek naukowych do producenta, dając możliwość wielowymiarowej współpracy, w ten sposób ułatwiając dostęp do najnowocześniejszych technologii.

Wpływ działalności klastrów na rozwój regionu i ich wsparcie w latach 2014–2020

Mazowsze zdecydowanie stanowi najbardziej atrakcyjny region Polski pod kątem rozwoju gospodarczego. Jednakże mimo najlepszych wskaźników ekonomicznych (w porów-

naniu do pozostałych województw), nie jest to poziom osiągnięty przez najlepiej rozwinięte regiony Unii Europejskiej. Z tego powodu konieczne jest tworzenie klastrów, które integrują nie tylko środowisko przedsiębiorców, ale także różnego rodzaju instytucji mogących wspierać rozwój lokalnej gospodarki – instytucji naukowych, administracji publicznej czy organizacji pozarządowych.

Korzyści dla regionu, jakie mogą płynąć z funkcjonowania klastrów, to przede wszystkim:

- uzyskanie przewagi logistycznej regionu,
- stworzenie w regionie lokalnej sieci dostawców i nabywców,
- uzyskanie logistycznych korzyści z „bliskości lokalizacyjnej”,
- wykorzystanie istniejącego w regionie potencjału naukowego,
- pozyskiwanie i zatrzymanie specjalistów wysokiej klasy,
- przyciąganie kapitału niezbędnego do prowadzenia działalności biznesowej,
- stworzenie skutecznych mechanizmów wsparcia działalności przez władze regionu,
- promocja regionu w kraju i na arenie międzynarodowej.

Perspektywy rozwoju klastrów zależą nie tylko od aktualnej sytuacji, ale także od przyszłych uwarunkowań gospodarczych. Jeżeli chodzi o obecne dobrze rozwinięte sektory przemysłowe, należy wskazać takie branże jak: chemiczna, petrochemiczna, metalowa, elektromaszynowa, spożywcza, farmaceutyczna, poligraficzna, motoryzacyjna oraz informatyczna. Mazowsze posiada ogromny potencjał w rozwoju wyspecjalizowanych usług, np. prawniczych lub księgowych, które mogą być świadczone dla podmiotów zagranicznych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego w latach 2014–2020 przewiduje istotne wsparcie dla inicjatyw klastrowych. Podstawowym celem powinno być zwiększenie zainteresowania kooperacją z jednostkami naukowymi. Podstawową barierą projektów badawczo-rozwojowych jest ich wysokie ryzyko. Działając w ramach klastra, będzie ono zdecydowanie zminimalizowane. Założeniem jest wsparcie tworzenia i funkcjonowania powiązań kooperacyjnych również w sferze inwestycyjnej, co także istotnie powinno wpłynąć na zainteresowanie przedsiębiorców uczestnictwem w powiązaniach kooperacyjnych. Program w założeniu ma wspierać takie dziedziny, jak biotechnologia, biomedycyna, nanotechnologia, fotonika, optoelektronika, technologie informacyjno-komunikacyjne oraz kosmiczne.

Równie istotnym elementem w obszarze działalności klastrów będzie tzw. umiędzynarodowienie gospodarki regionu. Porozumienia klastrowe będą mogły uzyskać wsparcie doradcze oraz inwestycyjne związane z nawiązywaniem nowych kontaktów gospodarczych. Dofinansowanie będzie dotyczyć także tworzenia wspólnej oferty rynkowej, udziału w targach międzynarodowych oraz misjach gospodarczych lub organizacji wizyt studyjnych. Porozumienia klastrowe będą stanowiły istotny element gospodarki w najbliższych latach. Warto śledzić ich aktywność, angażować się w poszczególne inicjatywy oraz znaleźć płaszczyznę współdziałania. Korzyści z uczestnictwa w klastrach będą naprawdę wymierne – dodatkowa promocja branży, możliwości wykorzystywania wspólnej infrastruktury, otrzymanie sprofilowanych szkoleń, a przede wszystkim sieć współpracy, która często daje największe możliwości rozwoju swojego biznesu.

CO O PROJEKTACH B+R WIEDZIEĆ TRZEBA

Projekty badawczo-rozwojowe będą stanowić podstawowy element systemu dotacyjnego skierowanego do przedsiębiorstw w latach 2014–2020. Pośrednimi beneficjentami będą też jednostki naukowe, które mogą zaoferować firmom nowoczesną infrastrukturę badawczą oraz doświadczoną kadrę pracowników.

Z pewnością można stwierdzić, że właśnie tego typu przedsięwzięcia będą przede wszystkim wspierane środkami bezzwrotnymi w najbliższych latach. Przedsiębiorcy powinni więc postawić przed sobą zadanie wdrożenia lub rozwoju w swojej firmie działów badawczo-rozwojowych. Według statystyk na Mazowszu koncentruje się 38,6% wszystkich nakładów na działalność B+R w kraju (zgodnie z diagnozą zawartą w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego 2014–2020) i ich wielkość w relacji do PKB jest dwukrotnie wyższa niż średnia dla Polski. Jednakże konieczne jest ciągłe przyspieszenie zaangażowania środków w sektory nowoczesnych technologii, a w szczególności powinno dotyczyć to obszarów mniej rozwiniętych na terenie województwa. Warto więc zapoznać się szczegółowo z podstawowymi zasadami realizacji tego typu projektów.

Przed wszystkim konsorcja naukowo-przemysłowe

Dużym problemem jest brak rozwoju współpracy na linii nauka – biznes. Pierwszą wskazówką dla potencjalnych beneficjentów powinno być stworzenie platformy porozumienia i podstaw do współpracy z jednostkami naukowymi. Generalizując, przedsiębiorcy w niedostateczny sposób wykorzystują szanse i możliwości, które mogą uzyskać, nawiązując współpracę w zakresie badawczo-rozwojowym – nowe zasady programów operacyjnych mają to zmienić. Należy podkreślić fakt, że nowe zasady mają stawiać przede wszystkim na praktyczne zastosowanie wyników badań. Inicjatywa realizacji przedsięwzięć badawczych powinna więc wychodzić przede wszystkim od przedsiębiorstw, które kooperują zarówno z jednostkami naukowymi, jak również z innymi firmami. W wyścigu o odkrywanie nowych potencjałów bierze udział również polskie społeczeństwo, w tym gospodarka i nauka. Odkrywanie nowych potencjałów wymaga poważnych inwestycji zarówno czasowych, jak i materialnych. Innowacje w zasadniczym stopniu rodzą się w sferze nauki, a dobra współpraca pomiędzy instytucjami naukowymi a przedsiębiorcami staje się warunkiem skuteczności odkrywania nowych, lepszych i bardziej efektywnych rozwiązań, które dla przedsiębiorcy mogą okazać się cennym narzędziem wykorzystywanym w sferze biznesowej. Inwestycje planowane w nowe dziedziny, które narzuca szybko zmieniający się rynek gospodarczy, wymagają ścisłej współpracy oraz łączenia potencjałów intelektualnych, które oferuje sektor naukowy, z praktycznym podejściem biznesu. Wejście Polski do Unii Europejskiej wzmocniło starania, aby współpraca pomiędzy nauką a gospodarką

przynosiła lepsze rezultaty. Preferencja będzie dotyczyć sektora małych i średnich firm, choć duże przedsiębiorstwa będą także uprawnione do aplikowania. Ważne jest, aby przedsięwzięcia przyczyniały się do rozwoju trwałych powiązań i synergii pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorcami w celu skutecznego transferu wyników prac badawczo-rozwojowych. Unikatowy charakter takiej współpracy w znaczącym stopniu może przyczynić się do wzmocnienia i rozszerzenia biznesu na nowe oferty, nowe grupy klientów oraz nowe rynki. Powstająca w ośrodkach akademickich, naukowych i badawczych wiedza – w większym niż dotychczas stopniu – powinna być przekształcana w sukces rynkowy.

Od pomysłu do przemysłu

Przewiduje się finansowanie całego procesu powstawania innowacji (od pomysłu do rynku) lub jego wybranych elementów. Wsparcie obejmować będzie wszystkie tzw. fazy badań naukowych, badań przemysłowych oraz prac rozwojowych (w tym etap prac demonstracyjnych). Warto w tym miejscu wskazać na podstawowe różnice pomiędzy poszczególnymi rodzajami badań:

- 1) badania podstawowe – są to tzw. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy

o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie praktyczne zastosowanie lub użytkowanie;

- 2) badania przemysłowe – są to badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te obejmują tworzenie elementów składowych systemów złożonych, szczególnie do oceny przydatności technologii rodzajowych, z wyjątkiem prototypów objętych zakresem prac rozwojowych;
- 3) prace rozwojowe – należy określić jako nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz

Według statystyk na Mazowszu koncentruje się 38,6% wszystkich nakładów na działalność B+R w kraju (zgodnie z diagnozą zawartą w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego 2014–2020) i ich wielkość w relacji do PKB jest dwukrotnie wyższa niż średnia dla Polski.

tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług. W zakres ten wchodzi między innymi opracowywanie prototypów oraz projektów pilotażowych, w przypadkach gdy prototyp stanowi końcowy produkt komercyjny, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt

kosztowna. Dodatkowo w ramach tego etapu prac badawczych może być realizowana działalność związana z produkcją eksperymentalną oraz testowaniem produktów, procesów i usług, pod warunkiem, że nie będą one wykorzystywane komercyjnie. Prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

Jak można zauważyć, zakres finansowania jest bardzo szeroki. Należy jednak pamiętać, że podstawowym celem jest, aby w wyniku prowadzonych prac i usług B+R osiągnięty został etap zaawansowania innowacyjnego rozwiązania (produktu, usługi, procesu) pozwalający na jego urynkowanie.

Dofinansowanie działań B+R na Mazowszu w latach 2014–2020

Powyższe zasady zostały także zawarte w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014–2020, który wskazuje jednoznacznie na konieczność stymulowania prowadzenia działalności B+R oraz współpracy nauki i biznesu. Wśród przykładowych działań wskazuje się między innymi:

- 1) projekty badawczo-rozwojowe firm umożliwiające realizację tzw. regionalnych inteligentnych specjalizacji, obejmujące realizację projektu od fazy badań, przez prace rozwojowe, aż po wytworzenie linii demonstracyjnej. W szczególności będzie dotyczyć to takich branż jak: biotechnologia, nanotechnologia, fotonika i optoelektronika, technologii informacyjno-komunikacyjnych i kosmicznych;
- 2) wdrożenie prac B+R w działalności przedsiębiorstwa;
- 3) stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw.

Wsparcie w ramach innych programów

Należy również pamiętać, że dofinansowanie projektów badawczo-rozwojowych będzie realizowane także w ramach ogólnopolskiego Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, który oprócz bezpośredniego wsparcia prac B+R będzie oferował szereg innych form wzmocnienia procesu przygotowania innowacyjnych produktów i usług. Otrzymanie dotacji będzie możliwe np. poprzez tworzenie programów sektorowych, służących realizacji dużych projektów badawczych istotnych dla rozwoju konkretnych branż gospodarki lub też np.:

- rozwojowi sieci brokerów innowacji ułatwiających transfer wyników badań z jednostek naukowych,
 - do przedsiębiorstw poprzez specjalistyczne doradztwo.
- Wsparcie będzie kierowane również do klastrów realizujących projekty badawczo-rozwojowe.

Projekty B+R cechują się dużym stopniem skomplikowania oraz długim okresem realizacji. Często od pomysłu do ostatecznego wdrożenia projektu i „sukcesu rynkowego” danej usługi lub produktu może upłynąć nawet kilka lat. Ponadto są to przedsięwzięcia obciążone dużym ryzykiem wykonalności projektu, a zarządzanie wielowątkowymi zadaniami oraz współpraca z jednostkami naukowymi czynią te projekty jeszcze ambitniejszymi. Jednakże jest to przyszłość polskiej i europejskiej gospodarki.

CENTRUM GRAFENU I INNOWACJI NANOTECHNOLOGII

Perspektywa finansowa na lata 2007–2013 sprzyjała rozwojowi sektora Badań i Rozwoju (B+R). Z budżetu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na ten cel przeznaczonych było ponad 355 mln złotych. Finansowanie dotyczyło zarówno projektów inwestycyjnych polegających na budowie, przebudowie i rozbudowie infrastruktury badawczej, jak i realizacji projektów badawczych zakończonych wdrożeniem wypracowanych wyników badań w sferę gospodarczą.

Dotychczas w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego sfinansowano ponad 170 projektów, których pomysłodawcami i realizatorami są instytuty badawcze, jednostki naukowe i ich jednostki organizacyjne, specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych, ale także przedsiębiorcy realizujący projekty badawczo-rozwojowe samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi.

Grafen – wizja przyszłości

Inwestowanie w rozwój sektora badawczego przynosi pozytywne skutki dla polskiej gospodarki. Na przełomie ostatnich lat, dzięki współfinansowaniu wielu innowacyjnych projektów z funduszy europejskich, pojawiły się materiały i rozwiązania o wysokim stopniu innowacyjności, które stanowią lub w przyszłości stanowią będą istotną rolę w rozwoju polskiego sektora przemysłowego.

Jednym z odkryć materiałowych ostatnich lat, które ma szansę istotnie wpłynąć na rozwój polskiej gospodarki i poziom jej konkurencyjności, jest grafen. Grafen to płaszczyzna

skonstruowana z atomów węgla połączonych w sześciokąty, która swoją budową przypomina plaster miodu. Grafen jest materiałem bardzo cienkim i przy tym nawet do 300 razy twardszym od stali. Ze względu na swoją budowę jest doskonałym przewodnikiem ciepłym i elektronicznym, stąd też jest materiałem idealnym do zastosowań w elektronice, np. do wytwarzania cienkich, elastycznych i wytrzymałych wyświetlaczy lub szybkich układów przetwarzających.

Od odkrycia grafenu w 2004 roku liczne ośrodki naukowe na świecie prowadzą prace nad opracowaniem metody wytwarzania większej ilości tego materiału, tak aby możliwe było jego zastosowanie w sektorze przemysłowym. Jednym z ośrodków realizującym te prace jest warszawski Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych, który wraz z Wydziałem Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego w roku 2011 opracował metodę pozwalającą na wytwarzanie dużych płacht grafenu wysokiej jakości. Odkrycie polskich naukowców pozwala przypuszczać, iż materiał ten można będzie w przyszłości wytwarzać na większą skalę.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego mecenasem dalszych prac nad grafenem

Ze względu na odkrycie dokonane przez swoich naukowców Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych postanowił wykorzystać środki europejskie dostępne w perspektywie 2007–2013 i utworzyć jedyny w kraju specjalistyczny ośrodek wytwarzania grafenu i innych innowacyjnych materiałów. Projekt „Centrum grafenu i innowacyjnych nanotechnologii – etap I” jest przedsięwzięciem wpisanym do Indykatoryjnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych dla RPO WM 2007–2013 i realizowanym w ramach *Działania 1.1. Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego*

Dotychczas w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego sfinansowano ponad 170 projektów, których pomysłodawcami i realizatorami są instytuty badawcze, jednostki naukowe i ich jednostki organizacyjne, specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych, ale także przedsiębiorcy realizujący projekty badawczo-rozwojowe samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi.

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007–2013. Stanowi I etap prac nad utworzeniem przy Instytucie nowoczesnego ośrodka badawczego zajmującego się badaniami innowacyjnych materiałów o unikatowych cechach, których zastosowanie w branży elektronicznej może zrewolucjonizować rynek tychże urządzeń.

W ramach działań projektowych I etapu prac założono budowę trzech nowych oraz modernizację siedmiu dotychczasowych laboratoriów Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych, a także wyposażenie ich w nowoczesną aparaturę badawczą, która w wielu przypadkach zostanie zaprojektowana i wykonana na zamówienie Instytutu. Wśród zakupionej aparatury znajdują się między innymi urządzenia do pomiarów metodą spektroskopii jonów wtórnych.

W wyniku realizacji projektu Instytut zamierza prowadzić dalsze badania nad wytwarzaniem grafenu, co ma w przyszłości posłużyć wykorzystywaniu otrzymanych struktur w celach gospodarczych. Zakupiona specjalistyczna aparatura badawcza, a także wyposażenie Centrum w odpowiednią infrastrukturę pomocniczą (m.in. teletechniczną i teleinformatyczną) pozwoli na skuteczne prowadzenie badań i wymianę doświadczeń pomiędzy utworzonym ośrodkiem a innymi ośrodkami naukowymi w kraju bada-

jącymi innowacyjne materiały, które mogą być zastosowane w praktyce gospodarczej. Wśród planowanych badań Instytut, poza metodą wytwarzania dużych płacht grafenu, wymienia m.in. prace nad metamateriałami, kryształami fonicznymi i nanokompozytami. Wszystkie prace prowadzone będą w oparciu o infrastrukturę sfinansowaną ze środków RPO WM.

Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych pionierskim ośrodkiem badań nad grafenem

Przeprowadzane przedsięwzięcie nie jest jedynym projektem dotyczącym grafenu realizowanym przez Instytut z wykorzystaniem środków zewnętrznych. W przyszłości Ośrodek ten planuje kolejny etap prac nad utworzeniem nowoczesnego Centrum grafenu i innowacyjnych nanotechnologii. W dalszej perspektywie powstanie nowy budynek, w którym zostanie ulokowana główna część tworzonego obecnie Centrum. W budynku mają powstać nowoczesne, wyposażone w innowacyjną aparaturę badawczą i technologiczną laboratoria oraz pracownie służące realizacji dalszych prac nad innowacyjnym materiałem, jakim jest grafen. Ponadto Instytut uczestniczy w realizacji szeregu badań finansowanych ze środków programu wsparcia prac B+R nad zastosowaniem grafenu – „GRAF-TECH”, a także w części badań finansowanych przez Komisję Europejską w ramach grafenowego projektu flagowego.

Dzięki sfinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO Województwa Mazowieckiego przedsięwzięcia polegającego na wytworzeniu infrastruktury niezbędnej do prowadzenia prac B+R nad grafenem i innymi innowacyjnymi materiałami Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych (i utworzone przy nim Centrum grafenu i innowacyjnych nanotechnologii) ma szansę stać się pionierskim ośrodkiem badawczym nad innowacyjnymi materiałami. Tym samym stanowi dobry przykład tego, jak powinno się korzystać z bezzwrotnych źródeł finansowania dostępnych m.in. w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

Działanie 1.1.

Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego
Beneficjent: Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych

Tytuł projektu: Centrum grafenu i innowacyjnych nanotechnologii – etap I

Całkowita wartość projektu: 42 500 000 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 36 125 000 PLN

REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI I INTELIGENTNA SPECJALIZACJA REGIONU

Inteligentna specjalizacja – stimulator rozwoju gospodarczego kraju i regionów

Doświadczenia krajów wdrażających politykę nakierowaną na wzrost aktywności gospodarczej i wzrost zatrudnienia wykazały, iż najlepszy efekt przynosi wdrażanie innowacyjności w priorytetowych obszarach rozwojowych. Doświadczenia te wykazują bowiem, iż żaden z regionów nie osiąga takich samych wyników we wszystkich zidentyfikowanych obszarach. Wnioski nasuwają się więc same – należy inwestować w rozwiązania społeczno-gospodarcze, w których dany region się specjalizuje.

Ze względu na powyższe w okresie programowania 2014–2020 Komisja Europejska zwróciła szczególną uwagę na wskazanie przez poszczególne regiony istotnych dla siebie obszarów rozwojowych, które będą miały najsilniejszy wpływ na rozwój gospodarczy oraz będą odpowiednio stymulowały gospodarkę do dalszego wzrostu. Wskazanie tych obszarów określono wspólnym mianem „inteligentnej specjalizacji”.

Koncepcja inteligentnej specjalizacji stanowi jedno z podstawowych działań wskazanych w projekcie „Unia innowacji” – sztandarowej inicjatywie podjętej w ramach strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Oznacza to, iż definiowanie polityk innowacji staje się ważnym aspektem przy tworzeniu krajowych i regionalnych strategii rozwojowych oraz określaniu nowych narzędzi realizujących tę politykę – m.in. nowych programów współfinansujących przedsięwzięcia przyczyniające się do jej wdrażania. Zgodnie z definicją zawartą w Strategii „Europa 2020” przytoczoną w „Przewodniku Strategii Badań i Innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji” (RIS3) narodowe oraz regionalne strategie badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3) to zintegrowane, lokalnie definiowane programy transformacji gospodarczej, które:

- pozwalają skoncentrować wsparcie w zakresie prowadzonej polityki i inwestycji na kluczowych krajowych/regionalnych priorytetach, wyzwaniach i potrzebach

w zakresie rozwoju opartego na wiedzy, włącznie z działaniami związanymi z ICT;

- wykorzystują mocne strony i przewagi konkurencyjne danego kraju/regionu oraz jego potencjał do osiągnięcia doskonałości;
- sprzyjają innowacjom technologicznym i praktycznym, stymulują inwestycje sektora prywatnego;
- prowadzą do pełnego zaangażowania interesariuszy, zachęcają do innowacyjności i eksperymentowania;
- są oparte na obiektywnych danych i dowodach (ang. *Evidence – based*) oraz zawierają solidne systemy monitorowania i oceny.

Bazując na powyższych założeniach, uznano, iż „inteligentna specjalizacja” stanowić będzie zasadniczą rolę w procesie opracowania nowej Polityki Spójności. Stąd też została ujęta jako uwarunkowanie wstępne (uwarunkowanie ex-ante) umożliwiające ubieganie się przez dany kraj/region o środki finansowe z budżetu Unii Europejskiej.

Cele i założenia inteligentnej specjalizacji zostały wskazane w krajowych i regionalnych strategiach innowacji stanowiących istotny dokument strategiczny realizujący założenia Polityki Spójności w latach 2014–2020.

Inteligentna specjalizacja województwa mazowieckiego

Proces opracowania założeń „inteligentnej specjalizacji” dla województwa mazowieckiego (tak jak w przypadku pozostałych regionów) oparto na zasadzie partycypacji, gdzie szczególnie ważne było zaangażowanie w prace jak najszerszego grona interesariuszy. Dlatego też w pracach projektowych wzięli udział przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, uczelni wyższych, instytucji naukowych, przedstawiciele klastrów, instytucji otoczenia biznesu i przedsiębiorcy reprezentujący różne branże przemysłu.

W wyniku podjętych spotkań roboczych i analizy ankiet wypełnionych przez uczestników prowadzonych badań dla regionu Mazowsza wytypowano cztery obszary inteligentnej

specjalizacji, które zawarte zostały w Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014–2020:

- Bezpieczna żywność;
- Inteligentne Systemy Zarządzania;
- Nowoczesne usługi dla Biznesu;
- Wysoka jakość życia.

Wytypowane obszary mają służyć realizacji działań skierowanych na wprowadzenie strategicznych zmian określonych mianem „procesów zmian”. Pierwsze trzy obszary priorytetowe, zgodnie z założeniem Regionalnej Strategii Innowacji i inteligentnych specjalizacji, dotyczyć będą wprowadzenia modernizacji poprzez wsparcie innowacji i wdrożenie kluczowych technologii wspomagających w sektorze funkcjonującym w regionie. Obszar czwarty dotyczy ma wprowadzenia dywersyfikacji rozumianej jako rozszerzenie oferty usług tworzących powiązania synergiczne z różnymi sektorami działalności gospodarczej. Określone powyżej procesy zmian warunkują kształt celów i wdrażanych rozwiązań w opisanych poniżej czterech obszarach inteligentnej specjalizacji województwa mazowieckiego.

Bezpieczna żywność

Celem niniejszego obszaru priorytetowego jest wdrożenie i utrwalenie standardów produkcji i przetwórstwa zgodnych z ideą zrównoważonego rozwoju i wysokiej efektywności energetycznej oraz wzmocnienie pozycji konkurencyjnej regionu i regionalnych marek sektora rolno-spożywczego na rynku krajowym i za granicą.

Wobec powyższego istotnymi elementami strategii w tym obszarze będzie wdrażanie nowych rozwiązań w produkcji i dystrybucji żywności poprzez m.in. opracowywanie nowych rodzajów opakowań i oprzyrządowania do weryfikacji jakości produktów czy wykorzystanie w procesach produkcyjnych organizmów żywych. Istotne będzie także zapewnianie wysokiej jakości produkcji i adekwatnych systemów monitorowania cyklu produkcyjnego, wdrażając w sektorze rolno-spożywczym systemy monitorowania upraw hodowli lub rozwiązań z zakresu automatyzacji produkcji. Ponadto obszar niniejszy wspierać będzie wprowadzenie rozwiązań minimalizujących wpływ produkcji na środowisko poprzez opracowywanie nowego rodzaju środków i technik ochrony upraw oraz zagospodarowanie produktów ubocznych produkcji i przetwórstwa. Ostatnim wspieranym przez pierwszą ze specjalizacji obszarem będzie wdrażanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo uczestników procesu produkcyjnego.

Inteligentne Systemy Zarządzania

Inteligentne Systemy Zarządzania to obszar, w którym wprowadzane będą zaawansowane rozwiązania infrastrukturalne umożliwiające w szczególności zwiększanie efektywności zarządzania procesami i decyzjami. W obszarze tym istotne stanie się wdrażanie rozwiązań IT służących zarządzaniu procesami i decyzjami, np. poprzez wdrażanie w przedsiębiorstwach systemów CRM i ERP zarządzających procesami wewnętrznymi i wymianą informacją z partnerami oraz systemów zarządzania infrastrukturą przemysłową i inteligentnych sieci informatycznych usprawniających procesy wewnętrzne przedsiębiorstw. Wdrażane będą także rozwiązania w zakresie efektywności surowcowej i energetycznej polegające na opracowaniu m.in. systemów utylizacji odpadów przemysłowych i recyklingu oraz systemów magazynowania energii.

Wdrożenie rozwiązań w wymienionych kwestiach pozwoli na osiągnięcie założonego celu drugiej z inteligentnych specjalizacji regionu, który dotyczyć ma upowszechniania stylu zarządzania ukierunkowanego na wysoką innowacyj-

ność i adaptacyjność oraz przyczyniającego się do zwiększenia efektywności kosztowej i materiałowej procesów produkcyjnych i usługowych.

Nowoczesne usługi dla Biznesu

Celem niniejszego obszaru inteligentnej specjalizacji jest kształtowanie otoczenia sprzyjającego przedsiębiorczości poprzez rozwój rynku nowoczesnych usług biznesowych oraz wzmocnienie i utrwalenie statusu Warszawy jako ważnego ośrodka outsourcingowego w Europie Środkowo-Wschodniej. W związku z tym obszar będzie angażował usługową specjalizację Warszawy i skłaniał do koncentracji wsparcia na obszarach działalności zapewniających kapitał, infrastrukturę i zasoby wiedzy dla usprawniania procesów realizowanych przez podmioty funkcjonujące na terenie województwa.

W obszarze tym najważniejsze będzie wspieranie rozwiązań służących profesjonalizacji usług badawczych, wprowadzeniu tzw. zamawianych kierunków kształcenia, rozwój rynku usług sektora kreatywnego, usprawnianie procesów poprzez m.in. konsolidację i rozwój struktur sieciowych, a także wspieranie rozwoju i zwiększania adekwatności usług instytucji otoczenia biznesu.

Wysoka jakość życia

Ostatni obszar inteligentnej specjalizacji regionu Mazowsza dotyczy inwestowania w rozwój kapitału społecznego. Jego celem jest zwiększenie atrakcyjności województwa jako miejsca do życia i rozwoju mieszkańców, a także zmniejszenie dysproporcji społecznych i zwiększenie rozwoju kapitału społecznego województwa.

Ze względu na kształt celów czwartej inteligentnej specjalizacji Mazowsza istotne działania w tym obszarze dotyczyć będą opracowania programów kształcenia i rozwoju umiejętności stymulujących kreatywność oraz przedsiębiorczość, zapewnienia otwartego dostępu do wiedzy, wspierania rozwoju telemedycyny, rozwoju dietetyki, opracowania i upowszechnienia stosowania materiałów i substancji obojętnych dla organizmów żywych i środowiska. Ponadto ważne będzie wspieranie działań w zakresie bezpieczeństwa pracowników, wprowadzanie rozwiązań w zakresie telepracy i rozwiązań organizacyjnych zmniejszających pozausługowe obciążenia pracowników, wprowadzanie efektywnych systemów rozrywki, a także rozwój i zwiększanie dostępności usług świadczonych za pośrednictwem elektronicznych kanałów transmisji danych.

Podsumowując rozważania dotyczące inteligentnej specjalizacji regionu Mazowsza, należy stwierdzić, iż kształt celów i założeń inteligentnych specjalizacji województwa wskazuje na to, że strategicznymi sektorami rozwojowymi stanowiącymi stymulator rozwoju Mazowsza są usługi Business to Business (B2B), badań i rozwoju (B+R), a także sektor chemiczny, IT, medyczny, energetyczny i rolno-spożywczy. Należy przy tym podkreślić, że program regionalny dla Mazowsza wdrażany w latach 2014–2020 będzie wspierał inwestycje przede wszystkim w wymienionych powyżej obszarach priorytetowych. Ich rozwój, zgodnie z założeniami Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pn. „Przygotowanie się na przyszłość: opracowanie wspólnej strategii w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających w UE” (KOM(2009)512), zakłada również inwestycje w nanotechnologię, mikro- i nanoelektronikę, fotonikę, materiały zaawansowane i biotechnologię. Wdrażanie tychże rozwiązań w wymienionych sektorach inteligentnej specjalizacji będzie miało horyzontalny i wieloaspektowy wpływ na rozwój gospodarki województwa, a tym samym i całego kraju.

CENTRUM INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII LOTNICZYCH I KOSMICZNYCH

Instytut Lotnictwa jest jedną z najstarszych placówek badawczych w Europie – powstał w 1926 roku. Od początku swojej działalności Instytut dynamicznie rozwija świadczone usługi, osiągając przy tym liczne sukcesy w dziedzinie aeronautyki i astronautyki. Konsekwentnie realizuje działania, które mają umożliwić osiągnięcie pozycji jednego z najlepszych pod względem merytorycznym instytutów badawczych Europy oraz stać się konkurencyjnym podmiotem na światowym rynku badań.

Projekt realizowany z funduszy europejskich, który ukierunkowany jest na utworzenie Centrum Innowacyjnych Technologii Lotniczych i Kosmicznych doskonale wpisuje się w długofalową strategię rozwoju województwa mazowieckiego, które uznało technologie kosmiczne za jedną z tzw. inteligentnych specjalizacji regionu. Z uwagi na rangę przedsięwzięcia, decyzją Zarządu Województwa Mazowieckiego, inwestycja została wpisana do Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych dla RPO WM 2007–2013. Przedsięwzięcie będzie realizowane w ramach *Działania 1.1. Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego*.

Całkowita wartość inwestycji realizowanej przez ILOT to ponad 37,9 mln PLN, w tym dofinansowanie unijne 32,2 mln PLN. Centrum Innowacyjnych Technologii Lotniczych i Kosmicznych będzie mieścić się w wybudowanym dla tego projektu obiekcie – kompleksie czterech budynków

ułożonych w kształcie litery H. W trzech z nich znajdują się przede wszystkim laboratoria. Ostatni z budynków – z salami wykładowymi – będzie pełnił funkcję konferencyjną. Łączna powierzchnia wynosić będzie prawie 11 000 m². Kompleks biurowo-naukowy zostanie oddany do użytku w 2015 r. Należy podkreślić, że tak duży zakres projektu wynika przede wszystkim z przewidywanych prac badawczych, które będą wymagały znacznej liczby nowych miejsc pracy dla wyspecjalizowanej kadry inżynierskiej. Planuje się zatrudnienie ponad 700 naukowców, w tym informatyków, fizyków, chemików. Dodatkowo Ośrodek będzie umożliwiał odbywanie licznych staży i praktyk studenckich – tylko w ubiegłym roku ILOT gościł 200 praktykantów. Jest to niezwykle istotne, aby młodzi ludzie z dużym potencjałem mogli rozwijać swoje umiejętności, uczestnicząc w dużych projektach badawczo-rozwojowych w środowisku międzynarodowym.

Prace badawcze realizowane w Centrum

Obecnie Instytut Lotnictwa jest wiodącą jednostką techniczną i badawczą w obszarach budowy samolotów i śmigłowców, napędów lotniczych (np. silników turbinowych) oraz materiałów lotniczych. Polityka rozwojowa ILOT opiera się na kontynuacji tradycyjnych obszarów badawczych, takich jak aerodynamika, projektowanie i badania struktur lotniczych, osprzęt lotniczy czy napędy. Ważny aspekt działalności stanowi również intensywne wdrażanie nowych dziedzin, takich jak komputerowe wspomaganie projektowania, nowe techniki badania materiałów, projektowanie systemów adaptacyjnych, zastosowania mikro- i nanotechnologii, wykorzystanie alternatywnych źródeł energii, wykorzystanie technologii lotniczych w medycynie i ochronie zdrowia oraz lotniczy transport lokalny. Stosowane badania i prace wdrożeniowe realizowane są we współpracy z krajowymi ośrodkami naukowymi i produkcyjnymi poprzez wspólne projekty oraz zamówienia na usługi badawcze.

Najważniejszym stymulatorem rozwoju prowadzonych w Instytucie Lotnictwa badań jest współpraca międzynarodowa ze światowymi i europejskimi firmami lotniczymi. W końcu lat 90. ubiegłego wieku koncerny światowe dostrzegły potencjał badawczy Instytutu oraz możliwość efektywnego wykorzystania kadry inżynierskiej kształconej w polskich uczelniach technicznych. We współpracy z fir-

mą General Electric powstał silny ośrodek projektowania i badań silników turbinowych, urządzeń energetycznych i aparatury stosowanej w wydobywaniu, transporcie i przetwórstwie gazu i ropy naftowej. Naturalną konsekwencją takiego wejścia Instytutu Lotnictwa na globalny rynek usług badawczych było utworzenie Centrum Badań Materiałów, które w początkowej fazie rozwoju wspierane było przez firmę Pratt & Whitney realizującą zobowiązania off-setowe. Pozycja Instytutu uwarunkowana jest poziomem merytorycznym i zaangażowaniem pracowników. Nastąpiła wymiana pokoleniowa. Zespoły badawcze tworzą młodzi, dobrze wykształceni pracownicy, którzy poprzez wykonywane projekty mogą realizować swoje ambicje naukowe i zawodowe. Instytut Lotnictwa jest w fazie dynamicznego rozwoju, który jest wynikiem trafnych decyzji strategicznych, konsekwentnej realizacji przyjętych kierunków działań oraz poziomu merytorycznego, aktywności i zaangażowania w ten proces pracowników.

Strategia Instytutu zawiera się w jednym zdaniu: „Świadczenie usług na światowym rynku badań”. Rynek światowy oznacza najwyższą konkurencyjność oferowanych usług badawczych, co gwarantują eksperci, certyfikowane procedury, akredytowane laboratoria, gwarantowana jakość oraz terminy realizacji zgodne z oczekiwaniami klienta. Usługi oznaczają podejmowanie prac użytecznych dla rozwoju nowych technologii, co jest tożsame z innowacyjnością. Rynek badań oznacza komercjalizację wiedzy i doświadczeń nabytych przez pracowników w wyniku szkoleń oraz badań własnych Instytutu.

Otwarcie na światowy rynek badań widać również z perspektywy międzynarodowych inicjatyw i aktywności, m.in.:

- strategiczne partnerstwo z General Electric;
- świadczenie usług na rzecz koncernów UTC, MTU, Airbus;
- organizowanie corocznie wielu międzynarodowych konferencji;
- przynależność do międzynarodowych organizacji, takich jak European Research Establishment of Aeronautics,
- inicjatywa uznania „Świadczenia usług na światowym rynku badań” jako polskiej specjalności eksportowej;
- inicjatywa podniesienia badań na rzecz lotnictwa lekkiego do rangi priorytetu Komisji Europejskiej;
- podpisanie oraz wdrożenie Europejskiej Karty Badacza i Kodeksu Postępowania przy Rekrutacji Badaczy.

Doświadczenie, potencjał techniczny i kadra naukowa placówki cieszą się dużym uznaniem ośrodków naukowych i przemysłowych w całej Europie oraz Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, a ostatnio także w Ameryce Łacińskiej i krajach Dalekiego Wschodu. Jednostka posiada największą w Polsce bazę techniczną i badawczą pozwalającą na przeprowadzanie badań lotniczych, aerodynamicznych czy wytrzymałościowych.

Wszystkie wskazane uwarunkowania potwierdzają, że utworzenie Centrum Innowacyjnych Technologii Lotniczych i Kosmicznych jest decyzją jak najbardziej słuszną i opartą na doświadczeniu i dużym potencjale Instytutu. W tworzonych laboratoriach będą funkcjonować zespoły badawcze pracujące nad projektowaniem i tworzeniem samolotów stratosferycznych, zajmujące się inteligentnymi materiałami czy zwiększeniem bezpieczeństwa transportu powietrznego. Prace, które będą prowadzone, mają dotyczyć przede wszystkim technologii innowacyjnych (np. zastosowanie różnych napędów rakiet kosmicznych). Pozwoli to rozwinąć niszowe kierunki, jak np. inteligentne materiały metalowe i kompozytowe, których zastosowanie nie będzie ograniczać się do prac lotniczych i kosmicznych. Efekty prowadzonych badań mogą w przyszłości być wykorzystane m.in. w przemyśle, systemach monitoringu i bezpieczeństwa, w budownictwie, inżynierii medycznej, ale też jako technologie stosowane w tworzeniu przedmiotów codziennego użytku.

Wykorzystać szansę

Należy pamiętać o tym, że Mazowsze jako region ma wciąż niewykorzystany w pełni potencjał badawczy. Utworzenie tak nowoczesnych laboratoriów pozwoli na prowadzenie najbardziej zaawansowanych badań mających wpływ również na inne dziedziny gospodarki. Warszawa to centrum biznesu oraz międzynarodowych korporacji prowadzących działalność w Polsce. Można przewidywać, że dzięki realizacji tego projektu zwiększy się istotnie transfer wiedzy ze środowisk naukowych do firm działających w nowoczesnych sektorach. Należy wykorzystać tę szansę dalszego rozwoju, która została stworzona dzięki środkom z funduszy europejskich.

Działanie 1.1.

Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego

Beneficjent: Instytut Lotnictwa

Tytuł projektu: Centrum Innowacyjnych Technologii Lotniczych i Kosmicznych

Całkowita wartość projektu: 48 333 486,37 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 18 106 969,56 PLN

MULTIBENEFICJENT DRUKPOL.FLEXO

Spółka DRUKPOL.FLEXO z Nowego Dworu Mazowieckiego zrealizowała w ciągu ostatnich trzech lat aż 6 projektów współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013. Prezentujemy Państwu multibeneficjenta, który dzięki efektywnemu wykorzystaniu funduszy unijnych dynamicznie rozwija się i stale podnosi poziom innowacyjności oferowanych produktów.

DRUKPOL.FLEXO istnieje na polskim rynku od 1992 roku i specjalizuje się w produkcji opakowań z tworzyw sztucznych oraz papieru zadrukowanych techniką flexo. W ofercie posiada opakowania wykorzystywane do bardzo szerokiego asortymentu głównie produktów spożywczych, ale również przemysłowych. Spółka dynamicznie rozwija się dzięki stałemu inwestowaniu w prace badawczo-rozwojowe, zakup nowoczesnych technologii, doposażanie w maszyny i urządzenia, a także poprzez informatyzację. Spółka DRUKPOL.FLEXO z powodzeniem ubiega się zarówno o fundusze europejskie, jak i krajowe. Firmę do wielokrotnego aplikowania o fundusze unijne skłoniło przede wszystkim podążanie za nowymi trendami w dziedzinie

poligrafii. Bez zakupu oraz wdrożenia innowacyjnych technologii nie byłoby możliwe sprostanie wymaganiom rynku oraz rosnącym oczekiwaniom klientów. Cele oraz założenia Spółki zorientowane na wzrost konkurencyjności, dzięki implementacji nowoczesnych rozwiązań, doskonale wpisywały się w założenia Programowe RPO WM 2007–2013, dzięki czemu beneficjent odniósł tak spektakularny sukces w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych.

Zrealizowane przedsięwzięcia były w dużej mierze uzależnione od otrzymania dofinansowania. Gdyby nie dotacje UE, Spółka nie byłaby w stanie przeprowadzić tylu inwestycji w tak krótkim czasie. Oczywiście każdy projekt wymagał wniesienia wkładu własnego w wysokości co najmniej 50% wartości kosztów kwalifikowalnych. Jednak osiągnięte rezultaty jednoznacznie potwierdzają, że było warto.

Przedsiębiorstwo może pochwalić się ok. 20 inwestycjami wspartymi zewnętrznymi środkami pochodzącymi z budżetu funduszy europejskich oraz budżetu państwa. Spółka pozyskała dotacje na realizację 6 projektów z RPO WM 2007–2013 w łącznej wysokości 8 243 176,58 PLN. Pięć projektów realizowanych w ramach priorytetów I *Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu* oraz II *Przyspieszenie e-rozwoju Mazowsza* zostało już zakończonych, trwa realizacja ostatniego przedsięwzięcia w ramach *Działania 1.5*. RPO WM „Dywersyfikacja produkcji firmy DRUKPOL.FLEXO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. poprzez wdrożenie innowacyjnych opakowań z tworzyw sztucznych”, którego zakończenie planowane jest na koniec sierpnia 2014 roku. Większość projektów realizowana jest w ramach Priorytetu I. Jeden projekt dotyczący zakupu sprzętu komputerowego oraz oprogramowania został wsparty w ramach Priorytetu II.

Dzięki wsparciu z funduszy europejskich DRUKPOL.FLEXO w okresie od września 2011 roku, kiedy to rozpoczęła się realizacja pierwszego projektu, zakupił:

1. Nowoczesną maszynę laminującą oraz maszynę do cięcia.
2. Dwie flexograficzne maszyny drukujące.
3. Laser do dokonywania nacięć.
4. Zgrzewarkę laboratoryjną.
5. Wielofunkcyjną maszynę do produkcji opakowań.
6. Linię technologiczną do przygotowywania i dozowania farb drukujących.
7. Maszynę do mycia fotonopolimerów.
8. Spektrofotometr.
9. Kabinę oświetleniową.

10. Urządzenie do przedruków próbnych.

11. Sprzęt komputerowy, serwer, oprogramowanie do zarządzania przedsiębiorstwem oraz jego integrację z istniejącymi w firmie systemami informatycznymi.

Otrzymane wsparcie finansowe umożliwiło beneficjentowi dynamiczny i wielokierunkowy rozwój. Dzięki wprowadzeniu do oferty nowych produktów firma poszerzyła grono odbiorców i zdobyła nowe rynki zbytu. Wdrożenie oprogramowania klasy ERP usprawniło zarządzanie przedsiębiorstwem i jednocześnie zoptymalizowało wiele procesów, m.in. umożliwiło stały monitoring rzeczywistych kosztów oraz czasu produkcji, analizę czasu pracy pracowników i optymalizację gospodarki materiałowej. W rezultacie nastąpił wzrost produktywności przedsiębiorstwa.

Najważniejsze korzyści, jakie osiągnął DRUKOPOL.FLEXO, to przede wszystkim możliwość rozwoju Spółki, wprowadzenie do oferty nowych produktów, zakup nowych technologii, a także pozytywny wpływ na ochronę środowiska. Projekty zrealizowane w ramach *Działania 1.8.* przyczyniły się do zwiększenia efektywności energetycznej, zmiany energochłonności i tym samym zmniejszenia emisji zanieczyszczeń.

Należy również podkreślić aspekt społeczno-gospodarczy inwestycji. W ciągu trzech lat Spółka utworzyła 8 nowych etatów, w tym aż 6 etatów badawczych. W strukturze firmy na stałe utworzono dział badawczo-rozwojowy, który stanowi swoistą gwarancję stałego podnoszenia poziomu innowacyjności, tym samym podnoszenia konkurencyjności i wyróżnienia DRUKOPOL.FLEXO wśród konkurencji.

Wielu wnioskodawców, którzy już raz otrzymali wsparcie z RPO WM, obawia się ponownego aplikowania o fundusze, sądząc, że jest to działanie sprzeczne z zasadami udzielania wsparcia. Ponowne ubieganie się o wsparcie finansowe z funduszy europejskich w żaden sposób nie wpływa negatywnie na ocenę kolejnego wniosku. Zabronione jest oczywiście ubieganie się o ponowne zrefundowanie całkowite lub częściowe danego wydatku wcześniej sfinansowanego ze środków UE, ponieważ wystąpi podwójne finansowanie.

Przed nami perspektywa finansowa 2014–2020 i ogromne możliwości rozwoju mazowieckich przedsiębiorców. W ramach I Osi Priorytetowej pomyślanej przede wszystkim jako wsparcie przedsiębiorczości zarezerwowano środki w wysokości 476 489 521 EUR, co stanowi prawie ¼ całego budżetu RPO WM 2014–2020. DRUKOPOL.FLEXO jest doskonałym przykładem na to, jak dobrze wykorzystać ten czas. Podstawą do przygotowania się do nowej perspekty-

wy jest rzetelna analiza problemów i potrzeb firmy. Na jej podstawie należy opracować strategię rozwoju przy założeniu, że część środków na realizację przewidzianych w niej działań może pochodzić z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020.

Działanie 1.2.

Budowa sieci współpracy nauka – gospodarka

Beneficjent: Drukpol.Flexo sp. z o.o. sp.k.

Tytuł projektu: **Opracowanie nowych struktur opakowań typu otwórz – zamknij oraz opakowań z folii PET TWIST**

Całkowita wartość projektu: 2 190 905,32 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 447 526,51 PLN

Działanie 1.5.

Rozwój przedsiębiorczości

Tytuł projektu: **Dywersyfikacja produkcji firmy Drukpol.Flexo spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. poprzez wdrożenie innowacyjnych opakowań z tworzyw sztucznych**

Całkowita wartość projektu: 3 357 660,00 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 849 213,58 PLN

Działanie 1.8.

Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT)

Tytuł projektu: **Ograniczenie energochłonności procesu produkcji poprzez zakup maszyny laminującej oraz maszyny tnącej**

Całkowita wartość projektu: 5 658 000,00 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 1 564 000,00 PLN

Działanie 1.8.

Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT)

Tytuł projektu: **Zmniejszenie energochłonności procesu produkcji poprzez zakup fleksograficznej maszyny drukującej**

Całkowita wartość projektu: 7 872 000,00 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 2 176 000,00 PLN

Działanie 1.8.

Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT)

Tytuł projektu: **Ograniczenie energochłonności procesu produkcji poprzez zakup maszyny drukującej**

Całkowita wartość projektu: 6 974 100,00 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 1 927 800,00 PLN

Działanie 2.3.

Technologie komunikacyjne i informacyjne dla MSP

Tytuł projektu: **Poprawa działalności operacyjnej oraz procesów biznesowych poprzez rozbudowę zintegrowanego systemu zarządzania w DRUKPOL Zenon Ziemak**

Całkowita wartość projektu: 152 520,00 PLN

Wartość dofinansowania z EFRR: 42 160,00 PLN

WETERYNARYJNE CENTRUM BADAWCZE SGGW

W dniu 7 kwietnia 2014 roku nastąpiło uroczyste otwarcie nowoczesnego zespołu zintegrowanych laboratoriów pn. Weterynaryjne Centrum Badawcze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Centrum utworzone zostało w ramach projektu kluczowego pod nazwą „Aparatura WCB (Weterynaryjne Centrum Badawcze)” finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013. O uznaniu projektu za strategiczny dla województwa mazowieckiego zdecydowała nie tylko ocena recenzentów, lecz także opinia przedstawicieli instytucji naukowych z kraju oraz z zagranicy.

Przedmiotem projektu był zakup nowoczesnego sprzętu oraz adaptacja istniejących pomieszczeń, które umożliwiły stworzenie unikatowego w skali kraju zespołu zintegrowanych laboratoriów na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Weterynaryjnego Centrum Badawczego. Nowo utworzone pracownie pozwolą wykonywać zaawansowane badania eksperymentalne w obszarze medycyny i weterynarii, fizjologii i patofizjologii chorób zwierząt i człowieka oraz badania chorób stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego w oparciu o nowoczesne techniki badawcze odpowiadające najnowszym światowym trendom.

Badania na zwierzętach prowadzone z poszanowaniem norm i ograniczeń etycznych są odpowiednim modelem do badania zjawisk fizjologicznych i fizjopatologicznych

w obszarze nauk medycznych i weterynaryjnych. Dla badań biomedycznych o charakterze wdrożeniowym modele zwierzęce są niezbędne także dla zrozumienia mechanizmów działania nowych leków i biologicznie aktywnych składników oraz poznawania nowych działań i niepożądanych efektów, co jest nie do uchwycenia technikami in vitro. Stworzone laboratoria, scharakteryzowane poniżej, wychodzą naprzeciw tym oczekiwaniom.

Laboratorium Chirurgii Miniinwazyjnej, Diagnostyki Obrazowej, Telemedii – obiekt przystosowany został do realizacji badań eksperymentalnych przy wykorzystaniu zwierząt jako modelu badawczego. W pracowni zgromadzono unikatową w skali kraju aparaturę do wielokanałowych rejestracji fizjologicznych równoległe na 16 zwierzętach. W la-

Nowo utworzone pracownie pozwolą wykonywać zaawansowane badania eksperymentalne w obszarze medycyny i weterynarii, fizjologii i patofizjologii chorób zwierząt i człowieka oraz badania chorób stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego w oparciu o nowoczesne techniki badawcze, odpowiadające najnowszym światowym trendom.

boratorium zainstalowano innowacyjny system „sztucznej maciory” umożliwiający odchów nowo narodzonych prosiąt do badań nad rozwojem przewodu pokarmowego oraz neurohormonalnymi i pokarmowymi regulacjami tego rozwoju. Zakupiony w ramach projektu zestaw urządzeń endoskopowych pozwala na wykonanie zabiegów eksperymentalnych, diagnostycznych, laparoskopowych, artroskopowych, cystoskopowych, bronchoskopowych. Precyzyjna i skomplikowana praca operatorów wspomagana jest przez mikroskop operacyjny, śródoperacyjny aparat rentgenowski z ramieniem C, aparat do znieczulania ogólnego z kardiomonitorem oraz najwyższej klasy ultrasonografy.

Laboratorium Biotechnologii doposażone zostało w aparaturę do prowadzenia badań z zastosowaniem najnowszych, a zarazem najbardziej zaawansowanych technik biotechnologii gamet i zarodków. Pozwala naukowcom na opracowywanie m.in. metod wspomagania rozrodu i ich zastosowania w medycynie weterynaryjnej, jak również zastosowania procedur biotechnologicznych gamet i zarodków w produkcji zwierząt transgenicznych i ich klonowania.

Laboratorium Nanotechnologii i Nanoinżynierii utworzone zostało we współpracy naukowej m.in. z: Instytutem Fizyki PAN, Instytutem Biochemii i Biofizyki PAN oraz Macquarie University w Sydney z Australii.

W Laboratorium funkcjonują następujące pracownie:

1. Pracownia „Clean-room” do badań in-vitro.
2. Pracownia mikroskopii konfokalnej i wielofotonowej, wyposażona w unikalne systemy:

- konfokalny – z laserem białym typu supercontinuum i systemem pulse-picker,
 - wielofotonowy, dostosowany do prowadzenia obserwacji in vivo u myszy laboratoryjnej.
3. Pracownia histochemii do przygotowywania materiału biologicznego i preparatów mikroskopowych.
 4. Pracownia badania pierwiastków śladowych do monitorowania pozostałości nanomateriałów w tkankach i środowisku.

Laboratorium doposażone zostało pod kątem wszechstronnego badania nanomateriałów najnowszych generacji w zetknięciu z żywymi organizmami.

Prowadzone w SGGW badania charakteryzują się wysokim poziomem innowacyjności, a dzięki realizacji opisywanego projektu badacze mają możliwość wykorzystania najnowocześniejszej aparatury.

Zasięg projektu należy określić jako ogólnopolski, ponieważ zrealizowane przedsięwzięcie nie tylko wzmacnia prestiż uczelni na arenie międzynarodowej, lecz także korzystnie wpłynie na przyspieszenie tempa rozwoju nauk weterynaryjnych, medycznych i biotechnologicznych w Polsce, zbliżając go do poziomu krajów wysokorozwiniętych.

Działanie 1.1.

Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu
Beneficjent: SGGW w Warszawie
Tytuł projektu: Aparatura WCB (Weterynaryjne Centrum Badawcze)

Całkowita wartość projektu: 12 732 541,04 PLN
Wartość dofinansowania z EFRR: 10 225 756,69 PLN

TRWAŁOŚĆ W PROJEKACH REALIZOWANYCH W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO

Realizacja projektu unijnego wiąże się z wieloma obowiązkami wynikającymi z umowy o dofinansowanie. Należy jednak pamiętać, że przedsięwzięcie dofinansowane z funduszy europejskich nie kończy się w momencie dokonania ostatniego wydatku i pozytywnego rozliczenia projektu – w szczególności dotyczy to projektów związanych z inwestycją w infrastrukturę, gdzie beneficjentom stawia się warunek utrzymania trwałości projektu.

Definicja trwałości projektu

Jednym z podstawowych warunków wykorzystania środków europejskich jest zachowanie trwałości projektu po zakończeniu realizacji, dzięki temu mają zostać zapewnione trwałe pozytywne zmiany w gospodarce wynikające z udzielenia wsparcia finansowego ze środków Unii Europejskiej. Zagadnienie to dotyczy projektów infrastrukturalnych (inwestycji w infrastrukturę) oraz inwestycji produkcyjnych. Co do zasady nie dotyczy to projektów miękkich, czyli np. szkoleniowych realizowanych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki (choć w PO KL są również działania, które wymagają od beneficjenta zachowania trwałości projektu) lub związanych z udziałem przedsiębiorstw w targach i misjach na rynkach międzynarodowych. Badanie trwałości projektu polega w głównej mierze na ustaleniu, czy projekt, który został dofinansowany ze środków UE, nie został poddany znacznej modyfikacji. Zachowanie trwałości projektu jest jednym z podstawowych zagadnień kontrolowanych po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia oraz elementem raportowania do czasu obowiązku zachowania trwałości. Trwałość operacji, wśród podmiotów korzystających ze wsparcia, musi być utrzymana przez 5 lat od jej zakońc-

nia, natomiast w przypadku mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw czas ten został skrócony do 3 lat kalendarzowych.

Ze względu na wejście w życie *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006* warto zwrócić uwagę na różnice w definicji pojęcia „znaczącej modyfikacji” w okresie programowania 2007–2013 oraz 2014–2020.

Znacząca modyfikacja 2007–2013

Konieczność utrzymania trwałości projektu w okresie 2007–2013 została określona w art. 57 *Rozporządzenia 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego prze-*

pisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.

Poddanie projektu znacznej modyfikacji, rozumiane wg wskazanego Rozporządzenia, oznacza, że nie można podawać operacji zasadniczej modyfikacji wynikającej:

- a) ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury **albo**
- b) z zaprzestania działalności produkcyjnej; **i**
- c) mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji operacji; **lub**
- d) powodującej uzyskanie nieuzasadnionych korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny.

Analiza powyższego fragmentu wymagała przede wszystkim zwrócenia uwagi na spójniki pomiędzy wskazanymi warunkami. Aby więc dokonać znaczącej modyfikacji, konieczne było spełnienie co najmniej jednego warunku określonego w punkcie „a” albo „b” oraz co najmniej jednego warunku znajdującego się w punkcie „c” lub „d”.

Nowe przepisy znaczącej modyfikacji 2014–2020

Nowa definicja trwałości projektu jest zawarta w art. 71 „Trwałość operacji” znajdującym się w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r. Według tego przepisu w przypadku operacji obejmującej inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne dokonuje się zwrotu wkładu ze środków europejskich, jeżeli w okresie 5 lat od płatności końcowej na rzecz beneficjenta lub w okresie ustalonym zgodnie z zasadami pomocy państwa (3 lata dla sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw) zajdzie którakolwiek z poniższych okoliczności:

Zachowanie trwałości projektu jest jednym z podstawowych zagadnień kontrolowanych po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia oraz elementem raportowania do czasu obowiązków zachowania trwałości. Trwałość operacji, wśród podmiotów korzystających ze wsparcia, musi być utrzymana przez pięć lat od jej zakończenia, natomiast w przypadku mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw czas ten został skrócony do 3 lat kalendarzowych.

- a) **zaprzestanie działalności produkcyjnej lub przeniesienie jej poza obszar objęty programem.** Warunek zaprzestania działalności produkcyjnej zostaje spełniony, gdy nastąpi trwałe przerwanie działań bezpośrednio związanych z realizowanym projektem. Niekoniecznie oznacza to zaprzestanie całej działalności produkcyjnej danej firmy lub instytucji publicznej. Interesujący jest fakt, że przepisy Rozporządzenia jednoznacznie stwierdzają, że nie mają zastosowania przepisy o zaprzestaniu działalności produkcyjnej, gdy zostało to spowodowane upadłością niewynikającą z oszukańczego bankructwa;
- b) **zmiana własności elementu infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści.** Poprzez własność należy rozumieć prawo o charakterze cywilnoprawnym, które umożliwia pełny zakres uprawnień wobec rzeczy. Przesłanka zmiany własności elementu infrastruktury

powinna więc być interpretowana jak najszerzej – jako podmiotowa zmiana własności wytworzonego majątku (będzie to ewentualnie regulować umowa sprzedaży, zamiany darowizny, przewłaszczenia) oraz także jako zmiana właściciela udziałów lub akcji w spółce. Nie stanowi zmiany własności dokonanie zmian formy organizacyjno-prawnej, np. poprzez przekształcenie w inną formę spółki prawa handlowego (przekształcenie spółki jawnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością). Także sektor publiczny w sposób szczególny powinien przyjrzeć się pojęciu „zmiany własności elementu infrastruktury” – np. w procesach prywatyzacyjnych spółek gminnych. Drugim nierozłącznym elementem tego warunku jest uzyskanie tzw. „nienależnej korzyści”. Niestety w oficjalnej wykładni tego pojęcia mamy do czynienia ze zbyt ogólnie sformułowanymi przesłankami. Uważa się, że jest to korzyść nieuzasadniona do pogodzenia z celami pomocy realizowanej przez zaangażowanie funduszy oraz celami dofinansowania danego działania. Konieczne jest więc zbadanie, czy beneficjent uzyskał przysporzenie majątkowe lub też podmiot inny niż beneficjent zaangażował w daną transakcję środki finansowe niższe niż rynkowa wartość elementów infrastruktury, których dotyczy zmiana charakteru własności, albo w wyniku transakcji uzyskał pozycję ekonomicznie lepszą niż możliwa do uzyskania przez inne podmioty w tych samych warunkach;

- c) **istotna zmiana wpływająca na charakter operacji, jej cele lub warunki wdrażania, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jej pierwotnych celów.** W tym przypadku należy ocenić ten warunek jako najbardziej ogólny i „otwarty do interpretacji”. Zarówno pojęcie istotnej zmiany oraz jej wpływ na charakter projektu (czyli zespół cech odróżniających od innych projektów). Jednakże można interpretować, że zmiana wpływająca na charakter operacji może być oceniana przez pryzmat osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji projektu.

Porównując powyższe przepisy trwałości projektu, można stwierdzić, że będzie łatwiej wypełnić przesłanki określenia „znaczącej modyfikacji” projektu w okresie 2014–2020. Szczególnie niedookreślenie przepisów oraz warunek zaprzestania działalności produkcyjnej stanowią powód do oceny zasadności realizacji danego projektu. Odnosząc się do powyższych warunków, należy jednak pamiętać o tym, że każdy przypadek jest rozpatrywany indywidualnie.

Obowiązek sprawozdawczy

Beneficjenci, którzy zakończyli realizację projektu, w tym dokonali rozliczenia końcowego, są zobligowani do corocznego sporządzania i składania do Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych sprawozdania w zakresie wypełnienia obowiązku utrzymania trwałości projektu oraz osiągnięcia i utrzymania celu projektu, utrzymania lokalizacji, kwalifikowalności podatku VAT, generowania dochodu, osiągnięcia oraz utrzymania wskaźników.

Materiałem pomocniczym szeroko opisującym zagadnienie trwałości projektu oraz wskazującym właściwy sposób interpretacji zagadnienia „znaczącej modyfikacji” jest „Zagadnienie zachowania trwałości projektu współfinansowanego z funduszy europejskich”, który jest udostępniony na stronie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju www.mir.gov.pl.

DZIAŁANIA INFORMACYJNO- -PROMOCYJNE W PROJEKCIE

TABLICE INFORMACYJNE

Wszyscy beneficjenci środków unijnych mają obowiązek stosowania działań informacyjno-promocyjnych. Jednym ze sposobów oznakowania projektów są tablice informacyjne i pamiątkowe. Prezentujemy Państwu zasady ich stosowania. Jest to kolejny już artykuł przybliżający obowiązki w zakresie promocji projektów. W pierwszym tegorocznym Biuletynie opisane zostały zasady stosowania logotypów.

Obowiązki beneficjentów w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej precyzuje rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dn. 8 grudnia 2006 r., zgodnie z którym beneficjent ma obowiązek umieszczenia na stałe widocznej i dużych wymiarów tablicy:

- informacyjnej, jeżeli całkowity wkład publiczny do operacji przekracza 500 000 EUR, a operacja dotyczy finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych – w każdym miejscu realizacji operacji;
- oraz
- pamiątkowej, umieszczanej nie później niż 6 miesięcy po zakończeniu operacji w przypadku inwestycji, w których całkowity wkład publiczny do operacji przekracza 500 000 EUR, a operacja dotyczy zakupu środków trwałych, finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

Na etapie rzeczowej realizacji projekt oznaczany jest tablicą informacyjną, która po jego zakończeniu zastępowana jest tablicą pamiątkową. Tablica informacyjna powinna zostać zamontowana w ciągu 30 dni od podpisania umowy o dofinansowanie, niezależnie od tego, czy realizacja projektu faktycznie się już rozpoczęła czy jest dopiero planowana. W przypadku podpisania umowy o dofinansowanie w momencie, kiedy projekt jest już zakończony, stosuje się tylko i wyłącznie tablice pamiątkowe.

Wzór tablicy informacyjnej został przedstawiony poniżej. W nagłówku tablicy znajdują się logotypy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego, Marki Mazowsze oraz Unii Europejskiej z odwołaniem słownym do Funduszu oraz hasło programu. Powinny one zająć 25% powierzchni tablicy. Zasady stosowania logotypów zostały szczegółowo opisane w artykule „Jak prawidłowo oznakować projekt unijny” biuletynu „Fundusze europejskie na Mazowszu” nr 1/2014. Archiwalne numery dostępne są na stronie internetowej MJWPU w zakładce „Promocja”. W środkowej części tablicy należy umieścić tytuł projektu zgodny z umową o dofinansowanie, informację o poziomie dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz nazwę beneficjenta. Informacje te powinny zajmować 50% powierzchni tablicy. Obszar stopki, podobnie jak nagłówek, powinien zajmować 25% całkowitej powierzchni tablicy. Należy w nim umieścić informację na temat źródła współfinansowania projektu poprzez zamieszczenie zdania *Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju*

Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013. Jeśli dofinansowanie pochodzi również z innych środków, tzn. z budżetu państwa bądź budżetu województwa mazowieckiego, zdanie w nagłówku należy rozszerzyć również o tę informację. Wówczas powinno ono brzmieć: *Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013 oraz ze środków budżetu państwa/budżetu województwa mazowieckiego.* Jeżeli otrzymana dotacja pochodzi zarówno z EFRR, jak również z budżetu państwa, należy zwrócić uwagę, że na tablicy nie umieszczamy informacji nt. poziomu dofinansowania ogółem, ale tylko odnoszącej się do wsparcia z EFRR, czyli z budżetu środków europejskich.

Przykład tablicy informacyjnej

Po zakończeniu realizacji projektu tablicę informacyjną należy w ciągu 6 miesięcy zastąpić tablicą pamiątkową. Układ tablicy pamiątkowej jest bardzo zbliżony do tablicy informacyjnej. Nagłówek i stopka są identyczne. Tablice różnią się informacjami zawartymi w środkowej części. Na tablicy pamiątkowej należy zamieścić tytuł projektu zgodny z umową o dofinansowanie, poziom dofinansowania z EFRR, okres realizacji inwestycji oraz nazwę beneficjenta.

Przykład tablicy pamiątkowej

Wielkość tablic uzależniona jest od wartości dotacji oraz zakresu projektu. Stosowane są następujące tablice:

- duża tablica o wymiarach nie mniejszych niż 2 m szerokości na 1,5 m wysokości. Duże tablice stosuje się dla przedsięwzięć, w których całkowity wkład publiczny przekracza 500 tys. EUR, a projekt dotyczy zakupu środków trwałych lub robót infrastrukturalnych czy budowlanych;
- mała tablica o wymiarach nie mniejszych niż 1 m szerokości na 0,7 m wysokości. Małą tablicę stosuje się dla projektów, w których całkowity wkład publiczny jest niższy niż 500 tys. EUR, a przedsięwzięcie dotyczy zakupu środków trwałych lub robót infrastrukturalnych czy budowlanych;
- tabliczka o wymiarach 40 cm szerokości na 30 cm wysokości stosowana jest do oznakowania małych projektów infrastrukturalnych, remontów i modernizacji małych powierzchni.

Wartość wkładu publicznego należy przeliczać na złotówki po średnim kursie Narodowego Banku Polskiego z dnia

zawarcia umowy o dofinansowanie. Podstawowe zasady stosowania tablic pamiątkowych:

- projekty drogowe powinny być oznakowane tablicami umieszczonymi na początku oraz na końcu budowanego/modernizowanego odcinka drogi;
- projekty dotyczące prac budowlanych, remontowych czy adaptacyjnych w budynkach powinny być oznakowane tablicą umieszczoną na zewnątrz budynku, w widocznym miejscu, najlepiej w pobliżu wejścia głównego do budynku objętego projektem. Jeśli projekt realizowany jest tylko w części budynku, tablica powinna zostać zamontowana w części budynku objętej projektem bądź przed wejściem do pomieszczenia, w którym wykonano prace w ramach projektu;
- w przypadku projektu realizowanego w kilku miejscach czy też przez kilku partnerów, tablicę należy umieścić przynajmniej w siedzibie lidera projektu. Wówczas wskazane jest, aby taka tablica zawierała wskazanie miejsc realizacji oraz partnerów uczestniczących w projekcie;
- projekty dotyczące budynków lub obszarów objętych ochroną konserwatorską powinny zostać oznakowane tablicą umieszczoną w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu, w takim miejscu, żeby zapewnić dostęp do informacji jak największej liczbie osób.

Przykład tablicy informacyjnej

<i>dla rozwoju Mazowsza</i>
<i>Tytuł projektu</i>
Poziom dofinansowania z EFRR:
Beneficjent:
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013

Przykład tablicy pamiątkowej

<i>dla rozwoju Mazowsza</i>
<i>Tytuł projektu</i>
Poziom dofinansowania z EFRR:
Investycja zrealizowana została w okresie: <i>d.m.r. - d.m.r.</i>
Beneficjent:
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 oraz ze środków budżetu województwa mazowieckiego

We wszelkich materiałach o charakterze informacyjno-promocyjnym, w tym także tablicach, zabronione są działania ingerujące w wygląd znaków i zestawów znaków, m.in. takie jak:

- pozbawianie logotypu RPO WM jakichkolwiek elementów składowych w przedstawionych wersjach;
- stosowanie innych kolorów i czcionek w odniesieniu do poszczególnych znaków niż wskazane w Księdze identyfikacji wizualnej NSS oraz Wytucznych dotyczących stosowania herbu województwa mazowieckiego oraz logo Marki Mazowsze;
- umieszczanie znaków bądź tekstu na agresywnym lub wielobarwnym tle;
- zniekształcanie proporcji znaków;

- zmiana proporcji elementów znaków;
- używanie skrótów: UE, EFRR, NSS, RPO WM.

Wywiązanie się beneficjenta z obowiązków w zakresie informacji i promocji stanowi przedmiot kontroli projektu. Szczegółowe informacje nt. zasad promocji projektów współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego zamieszczone zostały na stronie internetowej MJWPU w zakładce Promocja/Identyfikacja projektu. Zamieszczono tam również logotypy do pobrania. Prosimy pamiętać, że projekty wsparte w ramach RPO WM muszą zostać oznakowane przez cały czas trwania okresu trwałości projektu, tj. przez 5 lat od finansowego zakończenia przedsięwzięcia, a w przypadku MŚP przez okres 3 lat.

PROJEKTY TECHNOLOGICZNE REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2007-2013

Działanie 1.1. Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego dotyczy projektów realizowanych przez jednostki naukowe i szkoły wyższe

Beneficjent: Centrum Badań Kosmicznych PAN

Tytuł projektu: Rozbudowa zaplecza teledetekcyjnego Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk
Całkowita wartość projektu: 1 048 307,62 PLN Wartość dofinansowania z EFRR: 837 559,23 PLN

Działanie 1.4. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu

Beneficjent: Narodowe Centrum Badań Jądrowych

Tytuł projektu: Budowa Parku Naukowo-Technologicznego wraz z modernizacją infrastruktury towarzyszącej ośrodka w Świerku

Całkowita wartość projektu: 50 000 000,00 PLN Wartość dofinansowania z EFRR: 42 499 337,00 PLN

Działanie 1.5. Rozwój przedsiębiorczości

Beneficjent: Verona Products Professional Sp. z o.o

Tytuł projektu: Budowa hali i zakup linii technologicznych do produkcji kosmetyków

Całkowita wartość projektu: 1 312 943,85 PLN Wartość dofinansowania z EFRR: 667 727,22 PLN

Działanie 1.5. Rozwój przedsiębiorczości

Beneficjent: Topsil Sp. z o.o.

Tytuł projektu: Stworzenie Laboratorium technologicznego na potrzeby B+R firmy TOPSIL

Całkowita wartość projektu: 2 583 718,30 PLN Wartość dofinansowania z EFRR: 835 789,25 PLN

WSPÓŁPRACA I TRANSFER BADAŃ MIĘDZY NAUKĄ I GOSPODARKĄ

Od kilku lat w Polsce można zauważyć progres w rozwoju przedsiębiorczości. Firmy stale prześcigają się we wprowadzaniu na rynek nowych innowacyjnych rozwiązań, które przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności i pozyskania nowych klientów.

Jest to trend wpisujący się w cele unijnej strategii Europa 2020, która stawia między innymi na inteligentny rozwój, oznaczający uzyskanie lepszych wyników w dziedzinie badań naukowych/innovacji i stworzenia nowych produktów oraz usług, które wpłynęłyby na zwiększenie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, a tym samym pomogłyby w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Dla wielu firm samodzielne wypracowanie nowych rozwiązań procesowych lub usługowych jest nieosiągalne. Spowodowane jest to między innymi brakiem dostępności do wiedzy specjalistycznej czy też wystarczających nakładów finansowych, które mogłyby wspierać proces badawczo-rozwojowy. O ile pozyskanie środków na prace rozwojowo-badawcze przez przedsiębiorców nie zawsze jest możliwe, to dzięki realizacji projektu „Naukowcy dla gospodarki Mazowsza” działania badawcze prowadzone przez naukowców mogły zostać skorelowane z zapotrzebowaniem przedsiębiorstw. Nadrzędnym działaniem projektu było wzmocnienie wypracowanych powiązań sektora nauki z potencjałem gospodarczym przedsiębiorstw z Mazowsza poprzez umożliwienie pracownikom naukowym staży badawczych oraz spotkań doradczych z ekspertami w małych i średnich przedsiębiorstwach. Działania te miały na celu

opracowanie innowacyjnych rozwiązań dla gospodarki w dziedzinach uznanych za strategiczne dla rozwoju Mazowsza, tj. energetyce, budownictwie, ochronie środowiska oraz gospodarce odpadami.

Adresatami projektu byli pracownicy jednostek naukowych (naukowcy oraz kadra naukowo-dydaktyczna), realizujący projekty naukowo-badawcze w obszarach kluczowych dla rozwoju gospodarki regionalnej. Wspomniane staże były realizowane w 21 przedsiębiorstwach z branż charakteryzujących się dużym stopniem innowacyjności, w których szczególnie pożądane są wysoce specjalistyczne rozwiązania. Staże badawcze zorganizowane zostały m.in. w APM Logistyka Sp. z o.o., Agencji Ochrony Środowiska EKOPARK, GALWES – technika hybrydowa, FRONTON – pracownia architektoniczno-konserwatorska, Narodowej Agencji Poszanowania Energii itp.

Dzięki realizacji przedsięwzięcia wypracowano aż 25 innowacyjnych rozwiązań dla małych i średnich przedsiębiorstw, które będą mogły przyczynić się do wzrostu ich produktywności, a tym samym konkurencyjności. Wśród najważniejszych wypracowanych narzędzi należy wymienić procedury oceny instalacji procesowych w branży ener-

getycznej, ciepłowniczej, opracowane zostały ponadto metodologie oceny materiałochłonności w budownictwie, kalkulatory zużycia wody czy wielokryterialne narzędzia oceny ryzyka inwestycyjnego – ze wszystkimi wypracowanymi rozwiązaniami można zapoznać się na stronie internetowej projektu www.bioenergiadlaregionu.eu.

Jednym z rezultatów projektu było zgłoszenie przez naukowców 4 patentów, które przyczynią się do zoptymalizowania procesów technologicznych:

1. Moduł do systemu odzysku wody szarej, który umożliwia nadzorowanie systemu, okresową regenerację/czyszczenie modułu, oczyszczanie ścieków na drodze fizycznej separacji – brak reaktora biologicznego (zmniejszenie bariery psychologicznej), wprowadzenie procesu nanofiltracji w celu polepszenia jakości odpływu, urządzenia modułowe, eliminacja jednego stopnia tłoczenia.
2. Drukowane ogniwa fotowoltaiczne, dzięki którym można wykorzystać istniejące moce przerobowe do rozwoju nowych produktów, jak elektronika drukowana, utrzymać produkcję i zwiększyć konkurencyjność.
3. System analizy skażeń mikrobiologicznych, który umożliwia wzrost innowacyjności firm zajmujących się rewitalizacją, oszczędności dla użytkowników systemu (koszt filtrów powietrza).
4. Siatka zbierająca prąd z powierzchni węglanowego ogniwa paliwowego zasilanego biogazem, która przyczyni się do rozwoju lokalnych firm zajmujących się procesem odnowy sprzętu elektronicznego i wprowadzeniem go na rynek. Rozwój miejsc pracy i ograniczenie emisji CO₂.

Zwieńczeniem współpracy pracowników jednostek naukowych z przedsiębiorcami były liczne publikacje, w tym poradnik pt. „Selektywnie zbierana biodegradowalna frakcja odpadów komunalnych: system zbierania, magazynowania i logistyki odbioru” oraz monografia pt. „Rewitalizacja budynków użyteczności publicznej według kryteriów zrównoważonego rozwoju”. Opracowania naukowe powstałe w wyniku realizacji projektu dostępne są na stronie www.bioenergiadlaregionu.eu.

Głównym impulsem wzrostu produktywności w gospodarkach rozwiniętych są innowacje oparte na solidnym fundamencie, tworzonym na bazie wiedzy, edukacji oraz działalności badawczo-rozwojowej. Doświadczenia państw o wysokim potencjale gospodarczym przekonują, że umiejętnie wykorzystana wiedza i innowacyjność pozwalają uzyskiwać przewagę konkurencyjną. Dlatego też tak niezwykle istotne jest wspólne działanie przedstawicieli nauki z przedsiębiorstwami w celu wypracowywania innowacyjnych, a tym samym konkurencyjnych rozwiązań. Budowanie inteligentnej i zrównoważonej gospodarki sprzyjającej włączeniu społecznemu jest jednym z priorytetów Strategii Europa 2020. Aby móc go zrealizować, konieczne jest nawiązywanie współpracy pomiędzy nauką i biznesem.

Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw

Beneficjent: Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia
Tytuł projektu: Naukowcy dla gospodarki Mazowsza
Całkowita wartość projektu: 2 175 758,00 PLN
Wartość dofinansowania z EFS: 1 849 394,30 PLN

PODSUMOWANIE STANU WDRAŻANIA

PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI 2007-2013

Wdrażanie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007–2013 dobiega końca. Zgodnie z założeniami programowymi projekty będą realizowane jeszcze do końca 2015 roku, ale już teraz można dokonać częściowego podsumowania wykorzystania środków z EFS w województwie mazowieckim.

Instytucją odpowiedzialną za implementację komponentu regionalnego POKL na Mazowszu jest Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, która pełni funkcję Instytucji Zarządzającej II stopnia. W kompetencjach MJWPU leży sprawowanie nadzoru nad prawidłową realizacją projektów dofinansowanych z 4 Osi Priorytetowych:

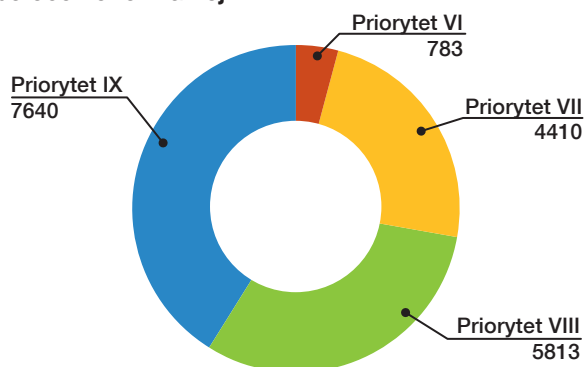
- Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich
- Priorytet VII. Promocja integracji społecznej
- Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki
- Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Województwo mazowieckie otrzymało na realizację powyższych priorytetów kwotę 3 910 724 926 PLN, co stanowiło ponad 8% całej alokacji na Program.

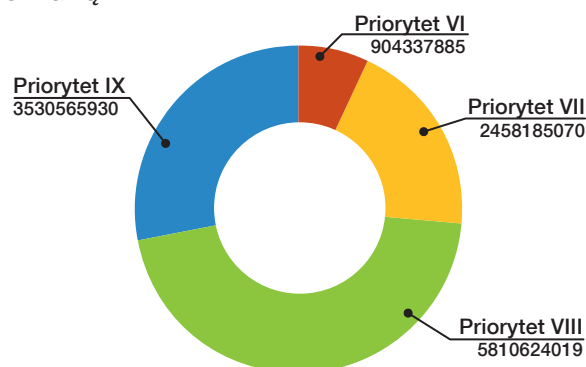
Zgodnie z informacjami gromadzonymi przez Instytucję Pośredniczącą, a następnie prezentowanymi w sprawozdaniach z realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, do końca czerwca 2014 r. złożono 21 483 wniosków na łączną kwotę dofinansowania 14 389 260 686,73 PLN – z czego 18 648 projektów przeszło pozytywnie ocenę formalną, zaś merytoryczną – 9 153. Najwięcej wniosków pozytywną weryfikację otrzymało w Priorytecie IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionie – 4 358 szt. Szczegółowy podział składanych wniosków w podziale na priorytety przedstawiono na wykresach nr 1 i 2.

Wnioski, pozytywnie zweryfikowane w wyniku oceny formalnej, opiewały na łączną kwotę 12 703 712 905,06 PLN, zaś wnioski, które przeszły pozytywną ocenę merytoryczną i tym samym kwalifikowały się do otrzymania dofinansowania

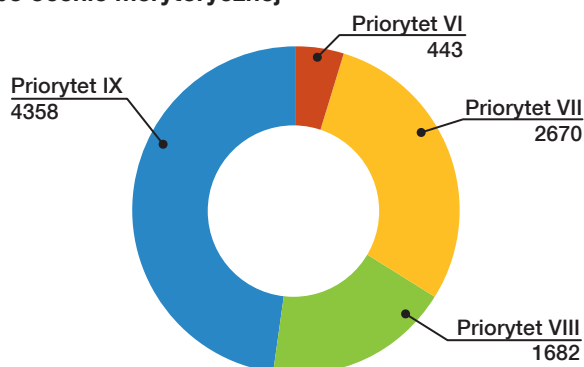
Wykres 1. Liczba zatwierdzonych wniosków po ocenie formalnej

Wykres 3. Wartość wniosków, które przeszły ocenę formalną

Wykres 2. Liczba zatwierdzonych wniosków po ocenie merytorycznej

Wykres 4. Wartość wniosków, które przeszły ocenę merytoryczną

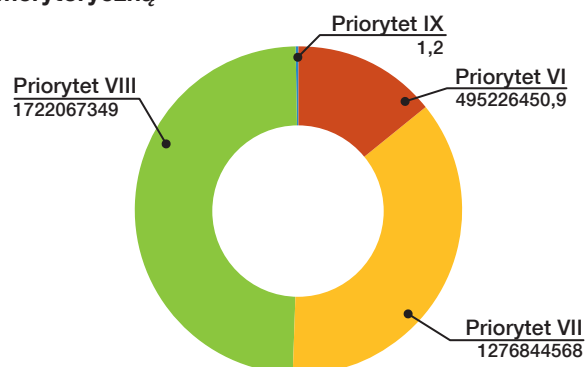

Tabela nr 1

Działanie/ Poddziałanie	Liczba zawartych umów
Działanie 6.2	117
Działanie 6.3	137
RAZEM	254
Działanie 7.1	347
Poddziałanie 7.1.1	304
Poddziałanie 7.1.2	41
Poddziałanie 7.1.3	2
Działanie 7.2	254
Poddziałanie 7.2.1	198
Poddziałanie 7.2.2	56
Działanie 7.3	529
Działanie 7.4	17
RAZEM	1147
Działanie 8.1	696
Poddziałanie 8.1.1	545
Poddziałanie 8.1.2	134
Poddziałanie 8.1.3	16
Poddziałanie 8.1.4	1
Działanie 8.2	58
Poddziałanie 8.2.1	52
Poddziałanie 8.2.2	6
RAZEM	754
Działanie 9.1	1044
Poddziałanie 9.1.1	309
Poddziałanie 9.1.2	729
Poddziałanie 9.1.3	6
Działanie 9.2	233
Działanie 9.3	50
Działanie 9.4	131
Działanie 9.5	1052
Działanie 9.6	63
Poddziałanie 9.6.1	7
Poddziałanie 9.6.2	54
Poddziałanie 9.6.3	2
RAZEM	2573
OGÓŁEM:	4728

Tabela nr 2

Lp.	Instytucja	Liczba zawartych umów	Wartość zawartych umów
1	Administracja	2194	1 446 364 113,07
2	Przedsiębiorcy	1213	762 368 749,86
3	III sektor	1147	579 358 588,34
4	Inne	174	128 441 102,88
	SUMA	4728	2 916 532 554,15

Tabela nr 3

Działanie/ Poddziałanie	Liczba wniosków o płatność	Środki przekazane w ramach zaliczki	Zatwierdzone wnioski o płatność
Działanie 6.2	878	279 194 062,38	258 842 305,28
Działanie 6.3	262	6 680 677,85	6 416 436,86
RAZEM	1 140	285 874 740,23	265 258 742,14
Działanie 7.1	4 420	417 903 891,13	389 244 544,64
Poddziałanie 7.1.1	3 751	234 363 598,90	224 754 404,25
Poddziałanie 7.1.2	643	154 169 495,23	143 880 056,70
Poddziałanie 7.1.3	26	29 370 797,00	20 610 083,69
Działanie 7.2	1 477	235 144 683,00	199 453 503,98
Poddziałanie 7.2.1	1 081	163 089 453,96	137 873 886,59
Poddziałanie 7.2.2	396	72 055 229,04	61 579 617,39
Działanie 7.3	1 178	32 116 663,85	28 879 521,94
Działanie 7.4	47	11 441 179,05	6 828 965,42
RAZEM	7 122	696 606 417,03	624 406 535,98
Działanie 8.1	3 907	660 610 994,97	571 849 219,68
Poddziałanie 8.1.1	3 093	471 586 803,38	420 511 950,37
Poddziałanie 8.1.2	725	168 192 413,38	136 397 856,41
Poddziałanie 8.1.3	70	6 834 078,50	6 807 168,38
Poddziałanie 8.1.4	19	13 997 699,71	8 132 244,52
Działanie 8.2	398	121 222 180,64	74 800 934,63
Poddziałanie 8.2.1	339	67 891 161,64	55 585 820,05
Poddziałanie 8.2.2	59	53 331 019,00	19 215 114,58
RAZEM	4 305	781 833 175,61	646 650 154,31
Działanie 9.1	4 696	451 855 148,23	408 986 283,95
Poddziałanie 9.1.1	1 358	123 253 456,39	115 223 696,02
Poddziałanie 9.1.2	3 310	313 777 018,84	279 153 493,30
Poddziałanie 9.1.3	28	14 824 673,00	14 609 094,63
Działanie 9.2	1 437	166 418 849,02	154 582 514,90
Działanie 9.3	391	44 216 870,56	39 820 677,68
Działanie 9.4	624	59 938 695,27	51 372 679,76
Działanie 9.5	2 604	49 256 860,81	49 013 262,45
Działanie 9.6	107	14 349 471,64	5 893 336,56
Poddziałanie 9.6.1	23	2 003 402,27	1 063 366,04
Poddziałanie 9.6.2	80	11 672 491,23	4 541 048,34
Poddziałanie 9.6.3	4	673 578,14	288 922,18
RAZEM	9 859,00	786 035 895,53	709 668 755,30
OGÓŁEM:	22 426	2 550 350 228,40	2 245 984 187,73

wyniosły 5 445 878 451,12 PLN. Podział wydatkowania na poszczególne priorytety prezentują wykresy nr 3 i 4. Na Mazowszu do 30 czerwca 2014 roku zostało podpisanych w sumie 4728 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 2 916 532 554,15 PLN. Najwięcej umów zostało zawartych w ramach Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach – 2573 szt., z czego najwięcej umów podpisano w ramach *Działania 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty* – 1044 szt. oraz *Działania 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne*

Tabela nr 4

Status osoby na rynku pracy	Kobiety (liczba)	Mężczyźni (liczba)	Ogółem
Bezrobotni	34 714	14 250	48 964
w tym osoby długotrwale bezrobotne	15 415	4 446	19 861
Osoby nieaktywne zawodowo	122 276	122 548	244 824
w tym osoby uczące lub kształcące się	101 533	110 693	212 226
Zatrudnieni	144 516	80 182	224 698
w tym rolnicy	10 170	6 874	17 044
w tym samozatrudnieni	4 073	3 675	7 748
w tym zatrudnieni w mikroprzedsiębiorstwach	13 943	11 590	25 533
w tym zatrudnieni w małych przedsiębiorstwach	16 669	12 167	28 836
w tym zatrudnieni w średnich przedsiębiorstwach	13 767	10 699	24 466
w tym zatrudnieni w dużych przedsiębiorstwach	15 839	13 232	29 071
w tym zatrudnieni w administracji publicznej	45 869	13 518	59 387
w tym zatrudnieni w organizacjach pozarządowych	4 600	1 680	6 280
Ogółem	301 506	216 980	518 486
w tym osoby należące do mniejszości narodowych i etnicznych	266	76	342
w tym migranci	252	322	574
w tym osoby niepełnosprawne	13 600	12 293	25 893
w tym osoby z terenów wiejskich	131 615	97 527	229 142

na obszarach wiejskich – 1052 szt. Dokładny wykaz podpisanych umów według Priorytetów i Działań w województwie mazowieckim prezentuje tabela nr 1.

Najwięcej umów o dofinansowanie zostało podpisanych w roku 2010 – aż 1181 szt. Z uwagi na zbliżający się koniec okresu programowania 2007–2013 najmniej umów zawartych zostało w roku 2014. Najwięcej umów o dofinansowanie zostało zawartych na terenie miasta Warszawy – 1040 szt. i subregionu ostrołęcko-siedleckiego – 981 szt. Szczegółowy podział aktywność w korzystaniu ze wsparcia funduszy europejskich subregionów prezentuje wykres nr 5.

Najprężniej działającymi instytucjami w dziedzinie pozyskiwania środków na realizację projektów okazały się administracja i przedsiębiorcy, co prezentuje tabela nr 2.

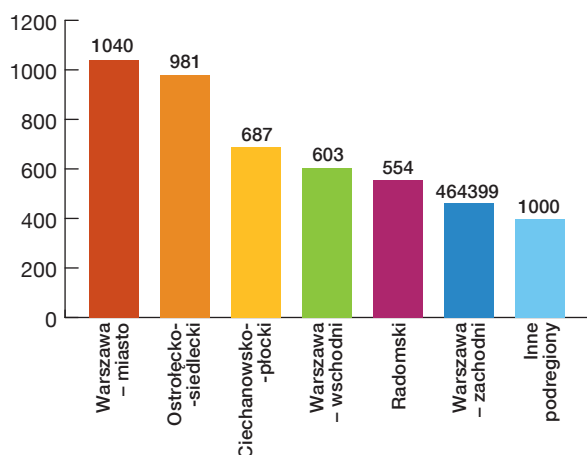
W wyniku realizacji umów o dofinansowanie na dzień 30 czerwca br. została przekazana beneficjentom w formie

zaliczki kwota 2 550 350 228,40 PLN. Natomiast w zatwierdzonych 22 426 wnioskach o płatność rozliczono kwotę 2 245 984 187,73 PLN. Szczegółowe zestawienie prezentuje tabela nr 3.

Uczestnicy projektów

W wyniku realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki do 30 czerwca 2014 roku w projektach uczestniczyło 518 486 osób, w tym 301 506 kobiet (58,15%) i 216 980 mężczyzn (41,85%). Program zakładał objęcie wsparciem poszczególnych grup ze względu na ich status na rynku pracy lub przynależność do grup społecznych. Zgodnie ze sprawozdaniem z wdrażania PO KL z czerwca br. w wyniku realizacji projektów ze wsparcia skorzystało aż 48 964 osób bezrobotnych, w tym osoby 19 861 długotrwale bezrobotne. W tabeli nr 4 prezentujemy zestawienie liczb uczestników ze względu na ich status na rynku pracy.

Wykres 5. Liczba podpisanych umów o dofinansowanie według subregionów

W wyniku realizacji projektów ze wsparcia mogły skorzystać osoby najbardziej potrzebujące. W ramach Priorytetu VII Promocja i integracja społeczna udzielono pomocy z zakresu integracji społecznej aż 37 090 klientom Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowych Ośrodków Pomocy Rodzinie i ponad 38 412 osób zostało objętych kontraktami socjalnymi. Większość osób korzystających ze wsparcia stanowili uczestnicy bezrobotni (18 379 osób) i nieaktywni zawodowo (21 997 osób). Warto dodać, że wśród uczestników wsparciem objęto aż 13 578 osób niepełnosprawnych.

Podsumowując, w wyniku realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na terenie województwa mazowieckiego do wypłaty zatwierdzono ponad 2 mld PLN. Dzięki tym środkom ponad 500 tys. osób otrzymało wsparcie. Duża część projektów nadal jest w trakcie realizacji. Dokładne dane podsumowujące cały okres programowania 2007–2013 będą znane dopiero w 2016 roku.

UPOWSZECHNIANIE PRODUKTÓW INNOWACYJNYCH W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego we współpracy z Mazowiecką Jednostką Wdrażania Programów Unijnych oraz Regionalnym Ośrodkiem Europejskiego Funduszu Społecznego w dniu 11 czerwca 2014 roku zorganizował spotkanie warsztatowe dla beneficjentów realizujących projekty innowacyjne i ponadnarodowe w ramach PO KL.

Ideą czerwcowego spotkania było wypracowanie koncepcji współpracy pomiędzy projektodawcami, którzy prowadzą zbliżone działania upowszechniająco-włączające, kierowane do podobnych grup odbiorców. Istotnym elementem powyższego przedsięwzięcia było umożliwienie beneficjentom przedyskutowania z ekspertami oraz decydentami problematycznych zagadnień, a także podzielenia się dobrymi wzorcami i praktykami zdobytymi w trakcie realizacji projektów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Spotkanie rozpoczęła Zastępca Dyrektora ds. PO KL Pani Elżbieta Szymanik, podkreślając szczególne znaczenie projektów innowacyjnych, które przyczyniają się do rozwoju województwa mazowieckiego. Prezentację dotyczącą upowszechniania produktów innowacyjnych zaprezentowała Pani Anna Strzała, przedstawicielka Krajowej Instytucji Wspomagającej – Centrum Projektów Europejskich. Podsumowując prezentację nt. wdrażania projektów innowacyjnych w okresie programowania 2007–2013 szczegółowo omówiła Pani Joanna Łupińska, pełniąca w Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych obowiązki Przewodniczącej Zespołu ds. projektów innowacyjnych i projektów współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL.

Po oficjalnej części spotkania pracownicy Regionalnego Ośrodka EFS prowadzili warsztaty dla zgromadzonych uczestników. W podzielonych na grupy zespołach pracowano nad stworzeniem kalendarza działań, który mógłby służyć jako przydatne narzędzie w projektach innowacyjnych. Dyskutowano także metody upowszechniania wypracowanych innowacyjnych rozwiązań. Podejmowane w trakcie warsztatów tematy będą poruszane podczas kolejnych spotkań.

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych aktywnie wspiera beneficjentów w promowaniu wypracowanych produktów, które przyczyniają się do rozpowszechniania innowacyjnych rozwiązań przydatnych np. w edukacji, aktywizacji zawodowej, rozwoju kwalifikacji zawodowych pracowników i przedsiębiorców i w wielu innych dziedzinach. Celem takich działań ma być przede wszystkim zapewnienie trwałości wypracowanych innowacji – także po zakończeniu realizacji projektu.

Na Mazowszu podpisano łącznie 34 umowy o dofinansowanie projektów innowacyjnych o łącznej wartości 73 818 383,76 PLN (MJWPU – 31 umów oraz Wojewódzki Urząd Pracy – 3 umowy), w tym 16 stanowiły projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym.

KIERUNEK – WŁASNA FIRMA

Program Operacyjny Kapitał Ludzki od początku perspektywy finansowej 2007–2013 wspierał rozwój przedsiębiorczości. Do końca czerwca 2014 roku ponad 4,5 tysiąca osób na Mazowszu uzyskało niezbędne środki na rozpoczęcie prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Jednym z przykładów przedsięwzięcia, które wspierało nowo powstające firmy, był projekt „Kierunek – Własna Firma” realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie w latach 2010–2012. Projekt skierowany był do osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo spełniających jeden lub kilka z poniższych warunków:

- 1) osoby zamieszkujące w gminie wiejskiej, miejsko-wiejskiej, mieście do 25 tys. mieszkańców i zamierzające podjąć zatrudnienie w obszarach niezwiązanych z produkcją roślinną i/lub zwierzęcą,
- 2) osoby powyżej 45 roku życia,
- 3) osoby poniżej 25 roku życia.

Uczestnicy projektu musieli zamieszkiwać na terenie jednego z 16 powiatów subregionu warszawskiego: gawolińskiego, grodzkiego, grójeckiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, pułtuskiego, sochaczewskiego, warszawskiego-zachodniego, węgrowskiego, wołomińskiego, wyszkowskiego lub żyrardowskiego.

Uczestnicy, którzy napisali najlepszy biznesplan, w wyniku realizacji projektu otrzymywali wsparcie finansowe do 40 000 PLN, które mogli przeznaczyć na wydatki inwestycyjne związane z utworzeniem i rozwojem przedsiębiorczości

Wszyscy odbiorcy zakwalifikowani do projektu zostali objęci wsparciem szkoleniowo-doradczym, które obejmowało szkolenie grupowe w zakresie podstaw przedsiębiorczości, umożliwiające zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych

do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej, a także warsztaty z pisania biznesplanu oraz doradztwo indywidualne.

Uczestnicy, którzy napisali najlepszy biznesplan, w wyniku realizacji projektu otrzymywali wsparcie finansowe do 40 000 PLN, które mogli przeznaczyć na wydatki inwestycyjne związane z utworzeniem i rozwojem przedsiębiorczości. Dodatkowo w ramach projektu można było liczyć na uzyskanie wsparcia pomostowego obejmującego dwie formy pomocy – finansowe – wypłacane co miesiąc przez pierwsze 6 miesięcy prowadzonej działalności gospodarczej na wydatki bieżące związane z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz szkoleniowo-doradcze z zakresu efektywnego wykorzystania dotacji.

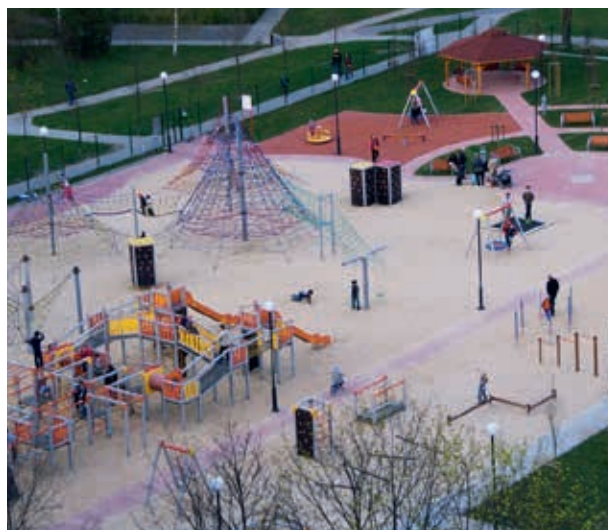
W wyniku realizacji projektu powstało aż 29 mikroprzedsiębiorstw w tym m.in.: PAROLINO Patrycja Bańska, JB STUDIO PROJEKTOWE, Gabinet Kosmetyczny Orchidea.

Firma PAROLINO to Kreatywna Wytwórnia Placów Zabaw. Główną działalnością firmy jest:

- produkcja urządzeń wykorzystywanych na placach zabaw dla dzieci – zestawy wieżowe, huśtawki, piaskownice,
- projektowanie placów zabaw,
- budowa placów zabaw,
- kontrole okresowe.

Zaletą tych urządzeń jest fakt, że produkowane są według systemu PAROLINO, który umożliwia dowolne skonfigurowanie wielofunkcyjnego zestawu sprawnościowego. Dzięki takiemu systemowi można dostosować kształt i „zawartość” zestawu do kształtu i rozmiaru terenu oraz do indywidualnych potrzeb klienta.

Jak twierdzi właścicielka: *Urządzenia firmy PAROLINO to wysoka jakość, estetyka i kreatywność, ale przede wszystkim bezpieczeństwo i dobra zabawa najmłodszych użytkowników.* Pani Patrycja dzięki uzyskanej dotacji mogła sfinansować proces certyfikacji urządzeń oraz wyposażyć zakład w maszyny i urządzenia niezbędne do produkcji.

JB STUDIO PROJEKTOWE to przykład kolejnej firmy, która dzięki wsparciu ze środków unijnych mogła rozpocząć swoją działalność. Studio to autorska pracownia projektowania i aranżacji wnętrz. Właścicielka – Pani Joanna Bielicka swoją przygodę z projektowaniem zaczęła podczas studiów na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Pracownię tworzy zespół złożony z architekta i grafika. Jak twierdzi właścicielka: *Połączenie sił daje gwarancje spójności wnętrza, jego ergonomii, funkcjonalności przestrzeni oraz smaku. Projektujemy i wykonujemy elementy nietypowe, indywidualnie dopasowane do wnętrza i jego stylu (freski, malarstwo, grafika, meble, rzeźby, fotografia) i dlatego nasze wnętrza są niepowtarzalne i wyjątkowe, zachwycają kolorem i ponadczasowym pięknem. Odzwierciedlają osobowość klientów. Szybko i sprawnie przeprowadzamy inwestora przez kolejne etapy powstawania projektu, staramy się zminimalizować wszelkie trudności związane z prowadzoną inwestycją. Bierzymy udział w światowych targach wnętrzarskich, śledząc pojawiające się trendy w architekturze i dizajnie.*

Pani Joanna Bielicka jednoznacznie stwierdziła, że otrzymana dotacja przyznana na rozwój przedsiębiorczości otworzyła firmie nowe możliwości rozwoju – *Zdobyta wiedza na temat prawidłowego prowadzenia i funkcjonowania firmy umożliwiła mi pełną realizację przyjętych wcześniej założeń biznesowych. Nowoczesne oprogramowanie, doskonałej jakości sprzęt komputerowy spowodowały płynną i funkcjonalną realizację projektów nie tylko wnętrzarskich, ale głównie architektonicznych. Obecnie partnerzy biznesowi traktują moją firmę z powagą i dlatego mogę poszczycić się wieloma prestiżowymi projektami, których nie mogłabym zrealizować wcześniej.* Wśród projektów firmy JB STUDIO PROJEKTOWE można znaleźć m.in.:

1. Projekt budowlany przebudowy i rozbudowy zespołu budynków Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. J. Śniadeckiego w Białymstoku. Projektowana powierzchnia ok 3500 m².
2. Projekt świetlicy socjoterapeutycznej – Inwestor Miasto Ostrów Mazowiecka.
3. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Łapach, zespół porodowy, oddział położniczy, oddział dzieci starszych i młodszych. Projektowana powierzchnia ok. 2500 m².
4. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku – Zakład Biochemii Farmaceutycznej, Zakład Chemii Fizycznej, Zakład

Biologii, Zakład Chemii Medycznej, Zakład Chemii Organicznej. Projektowana powierzchnia ok 2500 m².

5. Białostocki Park Naukowo-Technologiczny „BPNT” – Zakład Profilaktyki Chorób Metabolicznych. Projektowana powierzchnia ok. 350 m².
6. Projekt przedszkola – Inwestor Miasto Ostrów Mazowiecka.

Następnym przykładem nowo powstałej firmy ze środków Unii Europejskiej jest **Gabinet Kosmetyczny Orchidea**. Jest to kameralny salon, w którym wykonywane są zabiegi pielęgnacyjne twarzy i ciała, stylizacja paznokci, masaże relaksacyjne ciała, np. hawajski lomi lomi nui, gorącymi kamieniami oraz przedłużanie rzęs rzęsami jedwabnymi metodą 1:1. Gabinet dzięki otrzymanym środkom mógł się rozwinąć i obecnie posiada już stałą grupę klientów, która ciągle rośnie. Właścicielka stale rozwija swą działalność poprzez dostosowanie oferty do wymagań klientów.

Beneficjenci w wyniku realizacji projektu otrzymali do 40 000 PLN bezzwrotnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Uczestnicy musieli utrzymać prowadzenie działalności przez okres jednego roku. Dodatkowo otrzymywali wsparcie pomostowe w wysokości do 1200 PLN miesięcznie.

Działanie 6.2

Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Beneficjent: Samorząd Województwa Mazowieckiego/Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Tytuł Projektu: Kierunek – Własna Firma

Całkowita wartość projektu/

Wartość dofinansowania z EFS: 1 753 546,27 PLN

ZASADY SPRAWOZDAWCZOŚCI PO KL

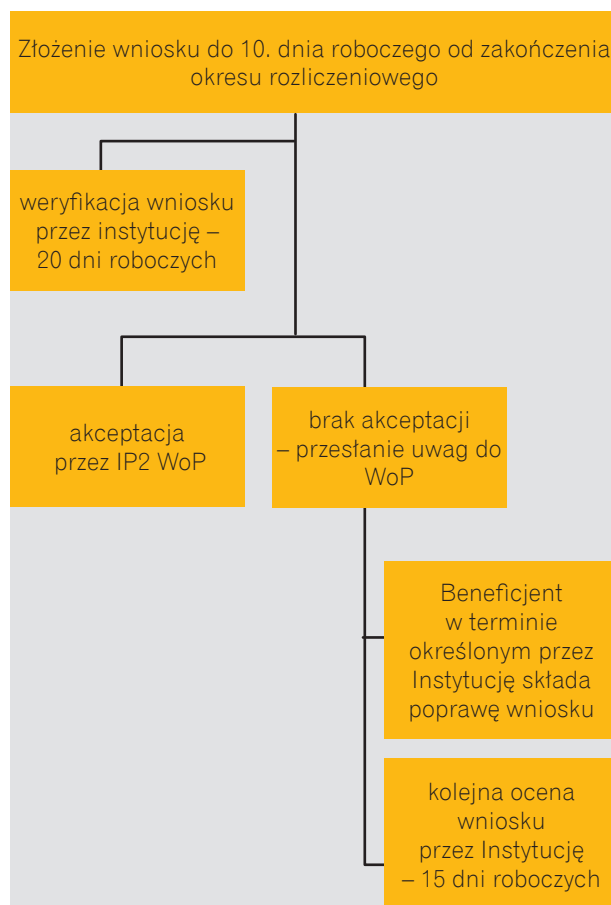
Jak prawidłowo tworzyć sprawozdania z realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki?

Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi sprawozdawczości „Zasady systemu sprawozdawczości Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013”, dostępnymi na stronie www.efs.gov.pl, głównym dokumentem sprawozdawczym w projektach współfinansowanych w ramach EFS jest wniosek o płatność. Prawidłowo sporządzony wniosek o płatność warunkuje terminowe rozliczenie projektu beneficjenta oraz pozwala na zachowanie płynności przepływów finansowych w projekcie. Pomimo udostępnienia instrukcji wypełnienia wniosku o płatność projektodawcy często mają trudności z prawidłowym przygotowaniem dokumentu. Należy pamiętać, że informacje przekazywane we wniosku muszą być zgodne z prawdą i stanem faktycznym. Wniosek zawierający niespójności oraz braki otrzyma negatywną ocenę. By prawidłowo realizować zasady sprawozdawczości, niezbędne jest gromadzenie i właściwe dokumentowanie realizacji projektu, w tym ponoszonych wydatków oraz osiąganych wskaźników rezultatu. Zgromadzone dokumenty są podstawą do przygotowania wniosku o płatność.

Pierwszym krokiem, niezbędnym, gdy przygotowujemy wniosek o płatność, jest zapoznanie się ze wzorem formularza oraz instrukcją jego wypełnienia dostępną w Generatorze Wniosków Płatniczych w opcji „Pomoc”. Podczas wypełniania wniosku warto również zapoznać się z informacjami publikowanymi na stronie internetowej Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych www.mazowia.eu. Dodatkowo dużym wsparciem dla beneficjentów przy realizacji projektu są konsultanci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich oraz opiekunowie projektu wyznaczeni przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia. Osoby te sprawdzają prawidłowość przygotowania sprawozdania, zaś opiekunowie stale współpracują z beneficjentem podczas realizacji projektu. Należy pamiętać, że rozliczane we wniosku wydatki nie mogą przekroczyć łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych wynikającej z zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie. Ponadto należy mieć na uwadze limity wydatków wskazane w odniesieniu do każdego zadania. W ramach kolejnych wniosków o płatność beneficjent jest rozliczany ze zrealizowanych zadań. Zatem we wnioskach okresowych wykazuje stan realizacji zadań na danym etapie realizacji projektu, jednocześnie wskazując rozbieżności pomiędzy przyjętymi we wniosku o dofinansowanie założeniami a faktycznym stanem realizacji. Rozbieżności, o których mowa, wnioskodawca powinien opisać szczegółowo w punkcie 12 WoP. Dodatkowo, beneficjent zobligowany jest do przekazania informacji dotyczącej wywiązania się z zachowania zgodności z polityką horyzontalną dotyczącą równości płci. Co do zasady beneficjent składa WoP do Instytucji Pośredniczącej nie rzadziej niż raz na trzy miesiące (np. raz na miesiąc, raz na kwartał, itp.). Dopuszcza się możliwość rozliczania projektów o całkowitej wartości do 100 tys. PLN w oparciu o wniosek o płatność obejmujący okres nie dłuższy niż 6 miesięcy.

Wnioski o płatność należy składać zgodnie z ostatnio zaakceptowanym harmonogramem płatności w terminie 10 dni roboczych od zakończenia okresu rozliczeniowego, za który składany jest wniosek. Zgodnie z art. 189 ust. 3 Ustawa o Finansach Publicznych w przypadku niezłożenia wniosku na kwotę lub w terminie określonym przez beneficjenta w zaakceptowanym harmonogramie płatności, od środków pozostałych do rozliczenia naliczane będą odsetki jak dla zaległości podatkowych (dot. wniosku o przekazanie transzy lub wniosku końcowego). W przypadku końcowego wniosku o płatność termin na złożenie wniosku upływa po 30 dniach kalendarzowych od zakończenia okresu realizacji projektu. Za termin złożenia wniosku o płatność uznaje się termin nadania przedmiotowego dokumentu w placówce pocztowej operatora publicznego.

Ważne: Dla sektora finansów publicznych – zgodnie z art. 190 Ustawy o Finansach Publicznych „każdy wydatek kwalifikowalny powinien zostać ujęty we wniosku o płatność w terminie do 3 miesięcy od dnia jego poniesienia, przy czym wydatek ujęty we wniosku o płatność zgodnie z ww. terminem to wydatek uwzględniony we wniosku o płatność za okres, w którym został poniesiony”. Terminy i proces oceny wniosku prezentuje wykres.

Powyższe terminy nie obowiązują w przypadku, gdy projekt jest w trakcie kontroli lub IP zlecił kontrolę doraźną w związku ze złożonym wnioskiem o płatność. Należy pamiętać, że niezatwierdzenie wniosku o płatność nie stanowi podstawy do wstrzymania weryfikacji wniosku za kolejny okres rozliczeniowy, gdyż każdy wniosek, który wpłynął do Instytucji, powinien zostać zweryfikowany we wskazanym powyżej terminie, a beneficjent poinformowany o wynikach weryfikacji.

Wniosek o płatność oprócz funkcji sprawozdawczych jest składany w celu otrzymania kolejnej transzy zaliczki na realizację projektu. Wnioskowana kwota powinna być zgodna z ostatnio zaakceptowanym harmonogramem płatności. Należy pamiętać, że aby ubiegać się o przekazanie kolejnej transzy, we wnioskach o płatność musi zostać rozliczone 70% łącznej kwoty dotychczas otrzymanych przez beneficjenta środków.

Płatność kolejnej transzy dofinansowania dla beneficjenta dokonywana jest z dwóch źródeł:

1. Płatności – przekazywanej zgodnie z kalendarzem zleceń na stronie Banku Gospodarstwa Krajowego.
2. Dotacji celowej przekazywanej co do zasady w tym samym terminie.

Przy sprawozdawczości realizacji projektu beneficjent powinien mieć również na uwadze fakt, że w przypadku składania wniosków o płatność, które wymagają poprawy, Instytucja ma prawo obniżyć wysokość kosztów kwalifikowalnych wydatkowanych na zespół zarządzający projektem w szczególności osobom odpowiedzialnym za przygotowanie WoP.

Wszystkie informacje nt. prawidłowego rozliczania i sprawozdania z realizacji projektów dostępne są na stronie www.efs.gov.pl.

FILARY START-UP ZAKŁADAMY DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

Chcemy założyć firmę – mamy świetny pomysł, chęci i motywację. Jednak powinniśmy pamiętać, że prowadzenie własnego przedsiębiorstwa wiąże się z ogromnym wyzwaniem wymagającym samodyscypliny, stałego zaangażowania i odpowiedzialności. Bardzo często decyzja o własnym biznesie związana jest z ryzykiem – osobistym i finansowym. Dlatego, pomimo że mamy pomysł, powinniśmy zadać sobie pytanie „Dlaczego chcę zostać przedsiębiorcą?” i co się z tym wiąże.

Wśród najczęstszych powodów, dla których osoby decydują się na prowadzenie własnej firmy, jest niezależność, możliwość realizacji własnych koncepcji i osiągania wyższych dochodów. Zakładając działalność, sami decydujemy o czasie pracy, wyborze współpracowników czy miejscu pracy. Co ważne, wiek, płeć czy pochodzenie nie mają znaczenia. Nawet brak pieniędzy nie jest zasadniczą przeszkodą w podjęciu działalności gospodarczej.

Jednakże prowadzenie działalności wiąże się również z dużym ryzykiem związanym w szczególności z brakiem regularnego oraz stabilnego dochodu, szczególnie w pierwszej fazie rozwoju firmy. Należy pamiętać, że własna firma wiąże się z koniecznością stałego uczenia się i poszukiwania nowych rozwiązań oraz klientów. Dodatkowo działalność to nieograniczony czas pracy, co najczęściej oznacza bardzo długie godziny pracy.

Jeśli przeanalizujemy wszystkie wady i zalety prowadzenia działalności gospodarczej, ważne jest zastanowienie się nad wyborem formy prawnej. W Polsce możliwe jest prowadzenie firmy w poniższych formach:

1. Spółki kapitałowe:

a. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

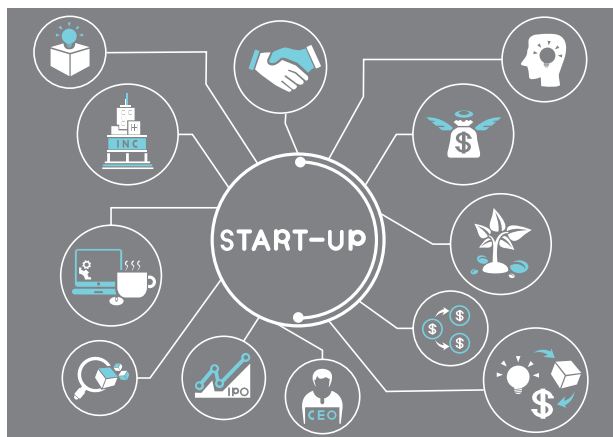
Zalety: ograniczona odpowiedzialność wspólników, możliwość zaangażowania znacznego kapitału – wspólnicy mają znaczny wpływ na działalność firmy, możliwość prowadzenia w tej formie praktycznie wszystkich rodzajów przedsiębiorstw. Spółkę z o.o. mogą zakładać obcokrajowcy.

Wady: koszty aktu notarialnego, wpisu do rejestru handlowego (500 PLN) i jego ogłoszenia (100 PLN). Obowiązkowy kapitał zakładowy (co najmniej 5 000 PLN). Wymóg prowadzenia pełniej księgowości i badania sprawozdań. Podwójne opodatkowanie dochodów.

b. spółka akcyjna

Zalety: możliwość pozyskiwania kapitału na rynku kapitałowym poprzez emisję akcji czy obligacji, łatwość kumulacji kapitału. Brak odpowiedzialności akcjonariuszy za zobowiązania spółki, wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki, tylko sama spółka swoim majątkiem.

Wady: wysoki nominalny kapitał zakładowy – 100 000 PLN, brak wpływu na działalność spółki przez mniejszych akcjonariuszy, konieczność założenia rady nadzorczej, niezależnie od ilości akcjonariuszy, konieczność prowadzenia pełniej księgowości.

2. Spółki osobowe

c. spółka jawna

Zalety: możliwość reprezentowania spółki przez każdego wspólnika, rozłożenie ryzyka finansowego na wszystkich wspólników, swoboda w formułowaniu treści umowy spółki, możliwość wyłączenia biznesu spod działania podatku VAT przy niskich obrotach.

Wady: odpowiedzialność cywilna wspólników wobec osób trzecich, która rozciąga się na cały majątek wspólników i ich rodzin, finansowanie, które jest ograniczone wniesionymi wkładami wspólników, wymóg koncesji – w szczególnych przypadkach.

d. spółka partnerska

Zalety: możliwość ograniczenia odpowiedzialności każdego wspólnika jedynie do jego własnych działań, możliwość złączenia pomysłów i kapitału wielu osób, możliwość korzystania z prostszych, zryczałtowanych form opodatkowania.

Wady: spółkę mogą założyć wyłącznie osoby wykonujące wolne zawody: adwokata, aptekarza, architekta itp. Koszty aktu notarialnego (według taksy notarialnej), wpisu do rejestru handlowego i jego ogłoszenia. Wymóg prowadzenia pełnej księgowości, konieczność sporządzenia umowy w postaci aktu notarialnego.

e. spółka komandytowa

Zalety: możliwość ograniczenia odpowiedzialności niektórych wspólników. Prostsze zryczałtowane formy opodatkowania. Zarówno komplementariusz, jak i komandytariusz rozliczają się z urzędem skarbowym za pomocą PIT. W odniesieniu do podatku VAT podatnikiem jest spółka. Skala działalności spółki komandytowej nie jest ograniczona ilościowo.

Wady: pełna, solidarna, choć subsydiarna odpowiedzialność niektórych wspólników za zobowiązania spółki. Koszty aktu notarialnego (koszty według taksy notarialnej), wpisu do rejestru handlowego (koszt 1 000 PLN) i jego ogłoszenia (500 PLN). Wymóg prowadzenia pełnej księgowości.

f. spółka komandytowo-akcyjna

Zalety: akcjonariusz – wyłączenie odpowiedzialności za zobowiązania spółki, komplementariusz – decydujący wpływ na działania spółki bez konieczności uczestniczenia w pokryciu kapitału zakładowego. Możliwość sfinansowania kapitałochłonnych pomysłów, na realizację których pomysłodawca nie ma środków i zaprasza do finansowania grupę osób (akcjonariuszy). Posiadanie firmy chronionej przez prawo.

Wady: wysoki minimalny kapitał zakładowy (50.000 PLN), wymóg prowadzenia pełnej księgowości. Koszty aktu notarialnego (opłata taksa nota-

rialna), wpisu do rejestru handlowego (1000 PLN) i jego ogłoszenia (od statutu należy zapłacić podatek od czynności cywilnoprawnych 1% wartości kapitału zakładowego).

3. Indywidualna działalność gospodarcza

Zalety: brak uciążliwych formalności przy zakładaniu. Nie ma wymogów kapitałowych. W największym stopniu umożliwia samodzielne działanie i zarządzanie. Nieskomplikowany sposób likwidacji.

Wady: odpowiedzialność całym majątkiem osobistym, również wspólnym majątkiem małżonków, za zobowiązania firmy, trudność w pozyskaniu kapitału na rynku kapitałowym. Konieczność opłacania zryczałtowanych składek ZUS bez względu na dochody.

4. Spółka cywilna

Zalety: szybka procedura założenia – wystarczy zawrzeć umowę spółki. Niskie koszty rejestracji spółki. Brak wymogu minimalnego kapitału założycielskiego. Możliwość wyboru ryczału jako formy opodatkowania. Odpowiedzialność za zobowiązania przez wszystkich wspólników.

Wady: wspólnicy nie mogą zawierać umów ze spółką. W przypadku zwiększenia rozmiaru firmy musi być ona przekształcona w spółkę jawną lub sp. z o.o. Osobista odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki.

Przy zakładaniu firmy ważne jest, abyśmy posiadali jasno sprecyzowany opis przedsięwzięcia. W tym celu warto posłużyć się biznesplanem.

Biznesplan to fundament opisujący przedsięwzięcie gospodarcze, które chce się zrealizować w przyszłości, wraz z analizą i oceną wszystkich zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań mających wpływ na jego powodzenie. Dobry biznesplan to połowa sukcesu. Dokument powinien zawierać w szczególności:

1. Informacje ogólne – przedmiot działalności, miejsce itp.
2. Analizę SWOT – w której należy określić słabe i mocne strony działalności oraz wskazać szanse i zagrożenia.
3. Cele przedsiębiorstwa – należy określić zarówno cele krótkoterminowe, jak i długoterminowe.
4. Plan marketingowy – gdzie określa się oferowany produkt i jego cenę, wskazuje odbiorców oraz konkurencję. W tym punkcie należy również uwzględnić ewentualne działania promocyjne.
5. Plan działalności operacyjnej – w tym punkcie należy wskazać technologię, potrzebne nakłady inwestycyjne, źródła finansowania, plan ilości produkcyjnej oraz zaopatrzenie w niezbędne materiały.
6. Plan zatrudnienia – w tym miejscu opisać należy, ile osób i z jakimi kompetencjami chcemy zatrudnić. Dodatkowo określamy w tym punkcie poziom płac.
7. Harmonogram działań – zawierający opis kluczowych zadań/celów wraz z terminami ich realizacji.
8. Plan finansowy – który w szczególności powinien zawierać plan rachunku wyników oraz planu przepływów pieniężnych.

Zestawienie tych wszystkich informacji pozwoli dokonać rzetelnej oceny szans powodzenia przedsięwzięcia.

Założenie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne lub w formie spółki jawnej może odbywać się w sposób tradycyjny – osobistej wizyty w Urzędzie Gminy/ Miasta lub

Podmiot	Rodzaj ewidencji	Wniosek/Wnioski
Spółka jawna	KRS, rejestr przedsiębiorców	KRS-1, osobno wnioski do ZUS, US, GUS.
Spółka partnerska		
Spółka komandytowa		
Spółka komandytowo-akcyjna		
Spółka z o.o.		
Spółka akcyjna		
Stowarzyszenie	KRS – rejestr stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej	
Osoba fizyczna – przedsiębiorca	CEIDG	CEIDG-1, ZUS-ZUA/ZZA
Spółka cywilna	CEIDG	CEIDG-1, ZUS-ZUA/ZZA

za pomocą internetu – wypełnienie formularza na stronie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej www.prod.ceidg.gov.pl. Na stronie, oprócz możliwości otworzenia działalności gospodarczej, zamieszczonych jest dużo przydatnych informacji – chociażby obowiązujące przepisy czy baza przedsiębiorców. Dodatkowo autorzy strony opracowali filmy instruktarzowe dotyczące zakładania działalności. Filmy udostępniane są na kanale użytkownika CEiDG na www.youtube.pl.

Na wspomnianej stronie zamieszczona jest dokładna instrukcja wypełniania wniosku. Jeśli informacje, które udostępniają autorzy, okażą się niewystarczające, warto udać się w celu założenia działalności do urzędu. Osobista wizyta w urzędzie ma tę zaletę, że urzędnik rozwieje ewentualne wątpliwości i pomoże wypełnić formularz. W przypadku pozostałych form prowadzenia działalności gospodarczej wymagana jest rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Zgłoszenia dokonać należy w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia działalności podmiotu. W przypadku zgłoszenia działalności do KRS jest możliwość skorzystania z formularza internetowego dostępnego na stronie: www.ems.ms.gov.pl lub konieczna jest wizyta w Sądzie Rejonowym. Wraz z wnioskiem o wpis w rejestrze przedsiębiorców wnioskodawca składa: wniosek o wpis do rejestru REGON, zgłoszenie płatnika składek ZUS, zgłoszenie identyfikacyjne NIP. Sąd Rejonowy przesyła powyższe wnioski i zgłoszenia odpowiednio do właściwego urzędu statystycznego i skarbowego. W tabeli powyżej prezentujemy rodzaj ewidencjonowania działalności w zależności od rodzaju podmiotu, który ją prowadzi.

Przy zakładaniu działalności należy również pamiętać, że choć wykonywanie działalności jest wolne i równe dla wszystkich, istnieją profesje, w których prowadzenie przedsiębiorstwa wymaga uzyskania pozwoleń i koncesji. Wśród działalności, które wymagają posiadania koncesji, są firmy zajmujące się m.in.:

- poszukiwaniem, rozpoznawaniem złóż węglowodorów oraz kopalin stałych,
- wytwarzaniem i obrotem materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją,
- wytwarzaniem, przetwarzaniem, magazynowaniem paliwami i energią,
- ochroną osób i mienia,
- przewozem lotniczym,

- rozpowszechnianiem programów radiowych i telewizyjnych, prowadzeniem kasyna gry.

Dodatkowo istnieją branże wymagające:

- zezwoleń, licencji lub zgody (pośrednik w obrocie nieruchomościami, taksówkarz, zarządca nieruchomościami),
- wpisu do rejestru w połączeniu z posiadaniem odpowiednich kwalifikacji zawodowych, wykształcenia (np. zawody prawnicze, doradztwa podatkowego, księgowo).

Poza działalnością koncesyjną istnieją branże, w których prowadzenie działalności stanowi działalność regulowaną, prowadzoną jednak bez zezwolenia lub licencji. Należy pamiętać, że zgodnie z I fazą deregulacji Ministerstwo Sprawiedliwości proponuje ułatwienie lub wolny dostęp do 49 profesji.

Reasumując, sam proces założenia działalności jest krótki i nie wymaga od nas większego zaangażowania. Należy jednak przed rozpoczęciem działalności gospodarczej dokładnie przeanalizować sam pomysł działalności, gdyż ma to wpływ na powodzenie przedsięwzięcia i wysokość przyszłych dochodów. Podczas zakładania działalności i w kolejnych fazach jej rozwoju warto korzystać z poniższych źródeł: www.finance.mf.gov.pl; www.prod.ceidg.gov.pl; www.nawigator.um.warszawa.pl.

MAZOWIECKA JEDNOSTKA WDRAŻANIA PROGRAMÓW UNIJNYCH

ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa;
tel. 22 542 20 00, fax 22 698 31 44
www.mazowia.eu
www.facebook.com/pife.mazowsze
e-mail: punkt_kontaktowy@mazowia.eu

0 801 101 101

Mazowiecka Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich

„dla rozwoju Mazowsza”

Biuletyn współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 oraz ze środków budżetu województwa mazowieckiego

„człowiek – najlepsza inwestycja”

Biuletyn współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego